

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2019**

דוח הדירקטוריון

דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

<u>1</u>	1. תיאור החברה
<u>1</u>	1.1 מבנה החברה ובעלי מניותיה
<u>1</u>	1.2 תחומי הפעילות של החברה
<u>2</u>	1.3 החזקות החברה
<u>2</u>	2. תיאור הסביבה העסקית
<u>2</u>	2.1 שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים
<u>5</u>	2.2 התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בתקופת הדוח
<u>6</u>	3. אירועים מהותיים בתקופת הדוח
<u>7</u>	4. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי החברה
<u>7</u>	4.1 מצב כספי
<u>14</u>	4.2 תזרים מזומנים
<u>14</u>	4.3 מקורות מימון
<u>14</u>	5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
<u>14</u>	6. הליכים משפטיים מהותיים
<u>14</u>	7. אפקטיביות הבקורות הפנימיות והנהלים על הדיווח הכספי והגילוי
<u>15</u>	8. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II
<u>16</u>	9. שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לפרסום הדוח
<u>16</u>	10. אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן

דין וחשבון הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2019

דוח זה העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון, כולל גם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע צופה פני עתיד כאמור הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד המבוסס על מידע שקיים בחברה במועד הדוח וכולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטת החברה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונות או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה ודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה, מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה, ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה") מתכבדת להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה אשר סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ("הדוח" ו-"תקופת הדוח", בהתאמה). הדוח נערך מתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי של החברה לשנת 2018 שפורסם ביום 25 במרץ 2019 ("הדוח התקופתי") וכן דוחות החברה לרבעון הראשון ולרבעון השני של שנת 2019.

1. תיאור החברה

1.1 מבנה החברה ובעלי מניותיה

החברה הינה תאגיד מדווח¹ שאגרות החוב שלה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, ופועלת בכל ענפי הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים. החברה הינה חברה בת בשליטת ובבעלות אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ המחזיקה בשיעור של כ-53.60% ממניות החברה. כמו כן, מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, מחזיק שיעור נוסף של כ-42.87% ממניות החברה, מהם שיעור של כ-1.87% במישרין וכ-34.67% באמצעות אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ ("אפרידר"), חברה פרטית בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא, וכ-6.33%² באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ ("אלעזרא החזקות") שהינה תאגיד מדווח³ בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא⁴.

נכון ליום 30 בספטמבר 2019, הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-19.1 מיליארד ש"ח, כדלקמן: כ-13.8 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה ביטוח והשקעה תלויי תשואה (משתתף); כ-1.2 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה ביטוח שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-4.1 מיליארד ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטרי והון.

1.2 תחומי הפעילות של החברה

לחברה שני תחומי פעילות עיקריים:

1.2.1 תחום הביטוח הכללי בחברה נחלק לשלושה ענפים עיקריים: ענף רכב חובה; ענף רכב רכוש, הכולל ביטוח צד ג' ו/או ביטוח מקיף (המכסה גם נזקים הנגרמים לרכב המבוטח); וענף כללי אחר, הכולל ביטוחי רכוש, ביטוחים מפני תאונות אישיות ומחלות לתקופה קצרה וביטוחי תבויות. עיקר פעילותה של החברה הינו בתחום הביטוח הכללי, בעיקר בענף רכב רכוש וענף רכב חובה.

1.2.2 תחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך טווח כולל שתי תתי-פעילויות עיקריות: ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם וניהול חיסכון ארוך טווח. ענף ביטוח הבריאות בחברה נכלל בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך הטווח, למעט ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיביים לתקופה קצרה, אשר נכללים בתחום הביטוח הכללי (אלמנטרי), תחת ענף כללי אחר, וזאת בשל אופיים של ביטוחים אלו הנעשים לזמן קצר של עד שנה.

לפרטים נוספים אודות תחומי פעילות החברה - ראה סעיפים 1.2 ו-2 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

¹ כהגדרת המונח בחוק ניירות ערך.

² במהלך חודש אוגוסט, 2019, הועברו 2,205,263 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של החברה שהוחזקו על ידי הגבי אתי אלישקוב לידי אלעזרא החזקות בע"מ, בתמורה לסך של 4,600 אלפי ש"ח.

³ ראה ה"ש 1 לעיל.

⁴ כמו כן, הגבי איריס טרמצי, מחזיקה ב-3.53% מהונה המונפק והנפרע של החברה.

1.3 החזקות החברה⁵

למועד הדוח אין לחברה החזקות בחברות פעילות, למעט החזקותיה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ (איגוד מקרקעין), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. נכון לתקופת הדוח, מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין באשקלון וכן ב-50% מנכס מקרקעין באשדוד.

2. תיאור הסביבה העסקית**2.1 שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים**

להלן שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים אשר פורסמו ממועד הדוח התקופתי ועד למועד פרסום דוח זה:

כללי**2.1.1 חוזרים**

2.1.1.1 ביום 17 בנובמבר 2019 פורסם חוזר צירוף לביטוח - תיקון, אשר קובע לעניין ביטוח מקיף לדירות או לבתי עסק בלבד, צמצום לגבי מספר הדרישות העיתיות הנדרשות אגב חידוש הביטוחים הני"ל, כך שיידרשו אחת ל-3 שנים. תחילתן של הוראות החוזר במועד פרסומו.

חוזר זה הינו בהמשך לטיטוט חוזר באותו נושא שפורסמה ביום 16 בספטמבר 2019 וכללה גם הצעה לתיקון סעיף 8(ו) לחוזר, כך שיקבע כי חברת ביטוח המקבלת בקשה לצירוף מועמד לביטוח שיש לו כבר פוליסה קיימת בחברה אחרת, תברר אם ברצונו לבטל את הפוליסה הקיימת. במידה והסכים לכך, חברת הביטוח החדשה תפנה בשמו לחברה המבטחת בפוליסה המקורית ותדאג לבטל ולתעד את הליך הביטול. כן מוצע, כי אם פוליסת הביטוח המקורית לא בוטלה, חברת הביטוח החדשה תישא בסכום הפרמיות ששילם המבוטח ביתר. הרשות הודיעה כי הדיונים ביחס לתיקונים המוצעים בסעיף 8(ו), כפי שפורסמו בטייטה, יימשכו בנפרד.

2.1.1.2 ביום 16 ביולי 2019, פורסם חוזר שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים, אשר מטרתו לתקן חוזר קיים באותו נושא ולקבוע הוראות פרטניות לעניין טיב השירות הניתן על-ידי גוף מוסדי, בשם לב לערוצי השירות הישירים. החוזר מסדיר, בין היתר, הוראות בעניינים הבאים: הגנת הפרטיות; פרטים שעל גוף מוסדי לכלול בהודעות שנמסרות ללקוח; אופן מסירת הודעה על חוב; אמצעי התקשורת של גוף מוסדי עם הלקוח; והוראות לעניין שיחה טלפונית של לקוח עם הגוף המוסדי. תחילתן של מרבית הוראות החוזר ביום 16.4.2020.

2.1.1.3 ביום 11 ביולי 2019, פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5 פרק 5 שכותרתו תגמול. מטרת החוזר לעדכן ולהתאים את הוראות הממונה לאור ההתפתחויות בהוראות הדין שפורסמו בשנים האחרונות בנושא זה ולאור הניסיון שהצטבר ביישום הוראות החוזרים של הממונה בתחום. החוזר שולב בהוראות החוזר המאוחד, יחד עם חוזר בנושא גמול לדירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים. תחילתו של החוזר במועד פרסומו.

2.1.1.4 ביום 9 ביולי 2019, פורסם תיקון החוזר המאוחד - כללים מנחים דרישות תיעוד מודלים הנחות ומחקרים, שמטרתו לקבוע תהליכי עבודה מסודרים, כמו גם שמירה על רמת תיעוד נאותה, על מנת לאפשר בקרה, פיקוח והמשכיות של עבודת האקטואר בחברת הביטוח, במסגרת חישובי עתודות ביטוח בענפי ביטוח חיים וביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים ועבור המאזן הכלכלי המשמש לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי. הוראות החוזר יחולו על כל חברות הביטוח הפועלות בענפי ביטוח חיים וענפי ביטוח בריאות לגבי מודלים ומחקרים עליהם מתבססת החברה בדוחות כספיים ומאזן כלכלי ליום 31 בדצמבר 2019 ואילך.

2.1.1.5 ביום 18 במרץ 2019, פורסם חוזר שעניינו איסוף מידע סטטיסטי - פניות ציבור, שמטרתו לאפשר לרשות קבלת מידע אודות טיפול בפניות ציבור בגופים המוסדיים, לצורך איתור הסוגיות הדורשות אסדרה ובחינת רמת השירות בטיפול בפניות ציבור. החוזר קובע את אופן סיווג הפניות וספירתן, את החובה לאסוף ולשמור נתונים ואת מתכונת הדיווח לרשות, אשר יועבר אחת לשנה עד ליום 15 בפברואר לגבי השנה שחלפה. תחילתו של החוזר החל מהדיווח ליום 31.12.2019 (ולעניין הדיווחים לשנת 2019, יכלול הדיווח את נתוני הפניות שבירורן הסתיים החל מיום 1.9.2019).

⁵ לחברה החזקות נוספות בחברות לא פעילות אשר אינן נכללות בדוח.

2.1.2 הנחיות והבהרות הממונה

2.1.2.1 ביום 3 בספטמבר 2019 פרסמה הרשות תכנית למען הגיל השלישי שעניינה שירות, שקיפות ומיצוי זכויות. מטרת התכנית להתאים את מתן השירותים לאוכלוסיית הגיל השלישי ולמאפיינייה הייחודיים על מנת להבטיח שירות מקצועי מכבד ויעיל. על מנת להשיג את התכליות הנ"ל בנתה הרשות תכנית פעולה שעיקריה במתן הוראות בנושאים הבאים: צירוף לביטוח, שיפור השירות, מיצוי זכויות, שיפור תהליכי הטיפול בפניות ציבור ומינוי אחראי על נושא הגיל השלישי וחינוך והיכרות פיננסית.

2.1.2.2 ביום 13 במאי 2019 פורסמה עמדת ממונה שעניינה ממצאי ביקורת רוחב בנושא המשכיות עסקית. במהלך חודש נובמבר 2018 הונחו הגופים המוסדיים לערוך תרגיל המשכיות עסקית, שמטרתו הייתה דימוי מתקפת סייבר במגזר שוק ההון, אשר מומשה הן דרך הגופים עצמם והן דרך שרשרת האספקה של הגופים. עמדת הממונה כאמור משקפת את עיקרי ממצאי התרגיל (תוך פירוט יישומים חסרים ויישומים ראויים), על מנת לתרום לשיפור התנהלות הגופים המוסדיים בנושא זה. לאור חשיבות הנושא, הודיעה הרשות כי בכונתה להמשיך ולבחון את היערכות הגופים המוסדיים להמשכיות עסקית, לרבות בחינת הטיפול בליקויים שנתגלו במהלך התרגיל.

ביטוח כללי2.1.3 הוראות דין

2.1.3.1 ביום 13 בינואר 2019, פורסמו להערות הציבור המלצות הוועדה הבינמשרדית לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים שבה משתמש המל"ל בבואו לחשב את סך כל קצבאות הנכות שהוא משלם לזכאים בשל נזקי גוף במקרה של תביעה, לצורך גבייתן בסכום אחד מאת חברות הביטוח או לצורך היוון לפי בקשת הנפגע ("ועדת קמיניץ"). במסגרת המלצות הוועדה, אשר מונתה על ידי שרת המשפטים ושר האוצר, הומלץ, בין היתר, להפחית מהפיצוי סכום המבטא את הרווח שהניזוק עשוי להפיק מכספי הפיצויים לאורך שנים (בהינתן שבתי המשפט נוהגים בדרך כלל לפסוק פיצויים כתשלום חד פעמי); לקבוע ריבית היוון אחידה, שתקבע על בסיס תשואות של אג"ח קונצרניות בדירוג AA למשך 25 שנים ותעמוד על 3%; וכן לקבוע מנגנון בדיקה ועדכון של שיעור ריבית ההיוון.

בהמשך לכך, ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%, שכן הוא מגלם תשואה שניתנת להשגה, בסבירות גבוהה, באמצעות השקעה בסיכון נמוך, לתקופה ממושכת ותוך שמירה על נזילות חלקית. ביהמ"ש עמד על הקושי שנוצר כתוצאה משיעור ההיוון שנקבע בפסק הדין (3%) לבין שיעור ההיוון הקבוע בתקנות הביטוח הלאומי (2%) והביע תקווה שהמחוקק יקבע הסדר ברור, שיכלול גם מנגנון עדכון. עד להכרעת המחוקק יעמוד שיעור ההיוון על כנו, אלא אם יוכח שינוי בהתאם לפרמטר שנקבע בדוח ועדת קמיניץ. בתקופת הביניים תעמוד בתוקף הסכמת הצדדים לנכות את גמלאות המוסד לביטוח לאומי לפי ריבית היוון של 3%.

לפירוט בדבר השפעת פסק הדין האמור על החברה - ראה באור 8(א)(2) (ב) לדוחות הכספיים.

2.1.4 טיוטות חוזרים

2.1.4.1 ביום 21 במאי 2019, פורסמה טיוטה שנייה לתיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף רכב רכוש, שמציעה להסדיר את עבודת חברות הביטוח עם שמאים ומוסכים, כך שהליך תביעת הביטוח על ידי מבוטח יהיה הליך הוגן, יעיל, שקוף ומקצועי לטובת מיצוי זכויותיו, וזאת, בין היתר, תוך קביעת תנאים שיש לכלול בהסכם ההתקשרות עם מוסך מוסכם; פרסום באתר האינטרנט של מבוטח אודות דירוג שביעות רצון מבוטחים ממוסכי הסכם; גילוי שיש לתת למבוטח וכן הוראות בנוגע לבחירת מוסך ובחירת שמאי; הוראות בדבר דיווח לרשות ותיעוד; וכיוצ"ב. תחילתן של הוראות הטיוטה, ככל שתתקבל כחוזר מחייב, בתוך חצי שנה ממועד פרסום החוזר.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח2.1.5 הוראות דין

2.1.5.1 ביום 6 בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), תשע"ט-2019, שמטרתן להסדיר את יישום האמנה לחילופי מידע אוטומטיים CRS.

חוזרים 2.1.6

2.1.6.1 ביום 6 בנובמבר 2019, פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה. חברות הביטוח מחשבות את מקדמי הקצבה שבמועד הפרישה בפוליסות ביטוח חיים ובנוסף נדרשות לחשב מדי רבעון את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות. כמו כן, חברות מנהלות של קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, נדרשות לחשב מעת לעת את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן, ולקבוע בהתאם את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן. בחישוב כאמור, על החברות המנהלות להניח הנחות שעל בסיסן יחושבו מאזן אקטוארי ומקדמים של הקרנות. הוראות החוזר נועדו לפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות, שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח וחברות המנהלות חישובים אלו. בד בבד עם פרסום החוזר כאמור, פורסם "נייר עמדה - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה", אשר בו נמצא הפירוט המלא באשר לאופן בו חושבו הנחות ברירת המחדל המעודכנות. תחילתן של הוראות החוזר במועד פרסומו. לפרטים נוספים אודות היערכות החברה בדבר ההשלכה הצפויה של יישום החוזר - ראה באור 8(א)(1)(ג) לדוחות הכספיים של החברה.

טיטות חוזרים 2.1.7

2.1.7.1 ביום 3 במרץ 2019, פורסמה טיטת חוזר שעניינה העברת כספים בין קופות גמל - תיקון, שמטרתה לקבוע, בין היתר, כי בעת העברת כספים מקופת ביטוח, טופס העברת הכספים יכלול את בקשת העמית להשארת הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה, בעת העברת כספים בין קופות גמל, על מנת לשמר את הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה בקופה המעבירה.

הנחיות והבהרות 2.1.8

2.1.8.1 ביום 10 במרץ 2019, פורסם מכתב הבהרה בנושא "משיכת כספים ממרכיב הפיצויים", המדגיש כי חברה מנהלת של קופת גמל אינה רשאית לעכב תשלום כספים בשל טענות הנוגעות לזכאות העובד אליהם. מפניות שהגיעו לרשות עלה כי לצורך משיכת הכספים נדרש העמית להמציא אישור סיום העסקה כאסמכתא לכך שחלפו 4 חודשים מיום סיום יחסי עובד-מעביד, וזאת אף במקרים שבהם ההפקדות הופסקו שנים קודם לכן או שהעסק בבעלות המעסיק נסגר. לגישת הרשות, פרשנות זו, מובילה לתוצאה פסולה לפיה מעסיק יכול למנוע את משיכת כספי הפיצויים על ידי העמית, רק באמצעות סירוב להעביר לידי אישור לעניין סיום העסקה, ומשכך היא מרוקנת מתוכן את תכליתו של התיקון. לאור האמור, הרשות הבהירה כי זכאותו של העמית למשיכת כספי פיצויים מקופת הגמל לא תותנה בקבלת כל אישור מהמעסיק, לרבות אישור על סיום העסקה.

בריאותטיטות חוזרים 2.1.9

2.1.9.1 ביום 7 ביולי 2019, פורסמה טיטת חוזר תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרקים 2, 3 ו-4 - ביטוח תאונות אישיות, שמטרתה להסדיר את ענף ביטוח תאונות אישיות, בין היתר, תוך קביעת העקרונות הבאים: קביעת רובד בסיסי שיכלול, לכל הפחות, את הכיסויים מוות, נכות, אשפוז, שברים וימי החלמה; קביעת הגדרה אחידה למונח "תאונה"; הסרת חריגים מכיסויים בפוליסה; קביעת תקופת ביטוח דו שנתית שתתחדש בהתאם לבקשת המבוטח (הסכמה אקטיבית); הוראות לעניין צירוף לביטוח בהליך נפרד ולא אגב מכירת ביטוח אחר; וקביעת מנגנון ליישוב תביעות נכות בפוליסה. תחילתן של מרבית הוראות הטייטה, ככל שתקבל כחוזר מחייב, ביום 1.12.2019.

השקעותחוזרים 2.1.10

2.1.10.1 ביום 8 בספטמבר 2019 פורסם תיקון החוזר המאוחד - הוראות לעניין השקעה בהלוואות באמצעות צד שלישי. לאור הפיכתם של מרבית הגופים העוסקים במתן אשראי (חוץ מוסדיים וחוף בנקאיים), לגופים המפוקחים על ידי הרשות, נקבע כי תקרת ההשקעה המוגדלת שחלה ביחס למתן הלוואה על-ידי צד שהוא בנק (5 מלש"ח), תחול גם לגבי גופים מפוקחים שאינם בנקים, שעוסקים במתן אשראי בהיקף פעילות גבוה, ובכך תורחב קשת אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים ושיתופי הפעולה שלהם במתן אשראי.

2.1.11 טיטות הוראות דין

2.1.11.1 ביום 21 במאי 2019, פורסמה טיטות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית) (תיקון), התשע"ט-2019, המציעה, בין היתר להוסיף חובה על משקיע מוסדי להפעיל שיקול דעת עצמאי ביחס להחלטה של תאגיד שיש לו זכות הצבעה בו, כך שיכין עבודת ניתוח (אנליזה) עצמאית של ההצעה וינמק בכתב את אופן הצבעתו; למחוק את סעיף 5 לתקנות, העוסק בהתקשרות של משקיע מוסדי עם גורם מקצועי לעניין הצבעות באסיפה כללית של תאגידי השקעה; וכן חובת פרסום נימוק בכתב באתר האינטרנט של הגוף המוסדי, במקרים בהם החליט הגוף המוסדי שלא להשתתף ולהצביע באסיפה כללית של תאגיד בהתאם לקבוע בתקנות. כניסתו של התיקון לתוקף, ככל שיתקבל כמחייב, בתוך 90 ימים ממועד פרסומו.

2.1.12 הנחיות והבהרות ממונה

2.1.12.1 ביום 24 באוקטובר 2019 פורסמה טיטות עמדת ממונה שעניינה השקעה בחברות "אינשורטק", שמטרתה לקבוע קווים מנחים למתן אישור הממונה עבור השקעה ושליטה בתאגידי אינשורטק או להחזקה בתאגידיד כאמור בשיעור העולה על 20%, וזאת בהתאם להוראות תקנה 33 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012. התנאים המפורטים בנייר העמדה יחולו באופן מתמשך לאורך תקופת החזקה של המבטח בתאגיד האינשורטק ועל המבטח להעביר לרשות דיווח שנתי אודות אחזקות בתאגידי האינשורטק.

2.2 התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בתקופת הדוח

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.2.1 סביבה כללית

מצבו הכלכלי של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי החברה ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. השלכות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים. בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך.

על פי פרסומי הלמ"ס⁶, התוצר המקומי הגולמי, במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות, עלה ברבעון השני של שנת 2019 ב-0.6% בחישוב שנתי (לאחר תיקון נתוני ייצוא האומדן הקודם שעמד על 1.0%), לאחר עלייה של 4.4% ברבעון הראשון של 2019 ועלייה של 4.1% ברבעון הרביעי של 2018. התוצר המקומי הגולמי, ללא מסים נטו על יבוא, שלא הושפע מהירידה בהכנסות ממיסים מיבוא (בין היתר הירידה בהכנסות ממיסים שנבעה מהירידה ברכישת כלי הרכב לעומת הרבעון הראשון), עלה ברבעון השני לשנת 2019 ב-2.7%.

על פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל⁷ בשנת 2019 התוצר המקומי הגולמי צפוי לצמוח בכ-3.1%, נמוך מהקצב שהוערך בתחזית הקודמת. בשנת 2020 התוצר המקומי הגולמי צפוי לצמוח בכ-3.0%. אבטלה - על פי סקר כוח אדם שמבצע הלמ"ס ואשר עודכן בחודש אוקטובר 2019, שיעור הבלתי מועסקים במשק מתוך כוח העבודה, מנוכה עונתיות, עמד על שיעור של כ-3.7% לעומת רבעון קודם שעמד על כ-3.9%.

מעבר לסיכון הביטוחי, חשופה החברה גם לסיכונים שוק⁸ (MARKET RISK). סיכונים אלה נובעים משינויים במדדי שוק או במחירי שוק. החשיפה לסיכונים שוק נובעת מהרכיבים שלהלן:

- **שיעור ריבית** - סיכון זה נובע משינויים בשיעורי ריבית, אשר משפיעים על שווי השוק של הנכסים בתיק הנוסטרו החברה. הסיכון עלול לגדול כאשר קיים שוני בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות וכתוצאה מהפרשי עיתוי בין מועד מדידת הנכסים וההתחייבויות.
- **שער חליפין** - סיכון זה נובע מתנודות בשערי חליפין למטבעות שונים, בהם יש לחברה אחזקה בנכסים (מניות, אג"חים, נדל"ן).

⁶ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - חשבונות לאומיים: אומדן שלישי לרבעון השני של שנת 2019, פורסם ביום 22.10.2019, www.cbs.gov.il.

⁷ בנק ישראל - התחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר, אוקטובר 2019, פורסם ביום 07.10.2019, www.boi.org.il.

⁸ ההגדרה לקוחה מתוך פרסום של רשות שוק ההון.

• **שינוי בשיעור האינפלציה** - מבטחים הפועלים בתחום ביטוח החיים, חשופים לסיכונים אינפלציה ודפלציה. האינפלציה מלווה לעתים קרובות בעליית שיעור הריבית, המורידה את ערך התוצאה של ההשקעות. במקרה של דפלציה, או במידה ואינפלציה נמוכה מאוד נמשכת, שיעורי הריבית נוטים לרדת. לרשות חברות הביטוח עומדות מספר דרכים אפשריות להקלת סיכון האינפלציה, כגון: לגוון את השקעותיהן ולהשקיע בנוסף לנכסים, גם בנכסי קומודיטי, בנדל"ן ובאגרות חוב צמודות מדד. על פי מדיניות ההשקעות של החברה, לפחות 35% מסך נכסי תיק הנוסטרו אלמנטרי ולפחות 80% מתיק הנוסטרו חיים, יהיו צמודי מדד. לעליית המדד תהייה השפעה חיובית על הנכסים הצמודים בתיק. פער המח"מ בתיק לא יהיה יותר מ-1.5 שנים של נכסים מול התחייבויות. סיכון השוק שחברות הביטוח חשופות אליו עולה ככל שהמתאם בין התשואה בשווקים הפיננסיים לבין התשואה על ההון העצמי, גבוה יותר. תשואה זו מושפעת מהכנסות החברה מדמי ניהול, ואלו מושפעות מביצועי השוק, כיוון שחברות הביטוח גובות דמי ניהול מהחיסכון המצטבר בשיעורים שונים בהתאם לסוגי הפוליסות ששווקו לאורך שנות החיתום. לדוגמא, בגין פוליסות מסוג משתתף ברווחים שהופקו עד סוף שנת 2003 נגבים מסכום החיסכון המצטבר דמי ניהול בשיעור 0.6% וכן עמלה בשיעור 15% מהרווח הריאלי.

2.2.2 מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית, ספטמבר 2019⁹

האינפלציה וציפיות האינפלציה: להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, האינפלציה בארבעת הרבעונים הקרובים תעמוד על כ-1.2%, נמוך מהתחזית הקודמת. הירידה באינפלציה לשנת 2019 ביחס לתחזית הקודמת נובעת ברובה מן השליליות במדדי יוני ויולי. הירידה באינפלציה הצפויה במהלך 2020 נובעת בעיקר מן הייסוף שהתרחש מאז הפרסום ביולי, אשר צפוי למתן את קצב עליית מחירי המוצרים הסחירים. ההערכה ששוק העבודה ההדוק יוסיף לתמוך בעלויות שכר ובעליית האינפלציה. עם זאת, עליית האינפלציה צפויה להמשיך להיות הדרגתית, על רקע המשך הגידול בתחרות, שבין השאר, מושפעת מהתפתחות המסחר באינטרנט, בתהליך שנראה כי טרם מוצה.

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי רבעון שלישי לשנת 2019, נרשם ייסוף של כ-4.51% בשער החליפין הנומינלי האפקטיבי; ביחס לדולר חל ייסוף של כ-2.57%; וביחס לאירו חל ייסוף של כ-6.08%.

ריבית: תוואי הריבית עודכן כלפי מטה בעקבות הירידה בתחזית האינפלציה והציפיות למדיניות מוניטרית מרחיבה בעולם. להערכת חטיבת המחקר, ריבית בנק ישראל תעמוד בעוד שנה על 0.25% או שתדד במהלך השנה לרמה של 0.1%.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

נכון לחודש אוקטובר 2019 מרבית נכסי הסיכון עלו. מדד ה-S&P500 עלה בכ-2.13%, הנאסד"ק 100 עלה בכ-4.35%, מדד ה-DAX עלה בכ-3.53%, מדד תל אביב 35 עלה בכ-2.39% ומדד ת"א 90 עלה בכ-4.16%.

3. אירועים מהותיים בתקופת הדוח

להלן יפורטו שינויים ואירועים מהותיים שאירעו בעסקי החברה בתקופת הדוח.

3.1 התקשרות במסמך עקרונית לקבלת שירותי תפעול

ביום 26 בספטמבר 2019 התקשרה החברה במסמך עקרונית עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל"), במסגרתו סוכמו בין הצדדים עקרונית עסקה לפיהם, הראל תעניק לחברה שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה ופוליסות פרט, הכולל את כל פוליסות משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה stand alone פנסיוניות מלבד בסט אינווסט פרט, אשר נמכרו על ידי החברה עד אמצע שנת 2017. כמו כן, תעניק הראל לחברה שירותי בית תוכנה ושירותים נוספים עבור תיק הביטוח הנוכחי של החברה, בין היתר, בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות וכן מכירות חדשות בתחום הפנסיוני, בתחום אובדן כושר עבודה (ככל והחברה תחליט לחזור ולמכור פוליסות אלו) ובסט אינווסט - לפרטים נוספים ראה דוח מיידי של החברה מיום 26.9.2019 (2019-01-084300).

3.2 חלוקת דיבידנד

ביום 25 באוגוסט 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 45 מיליון ש"ח.

⁹ ראה ה"ש 6 לעיל.

3.3 ריבית ההיוון של פיצויים בשל נזקי גוף

בהמשך לאמור בסעיף 2.1.3.1 לעיל, בדבר מסקנות ועדת קמיניץ ופסק הדין בנושא, שחררה החברה עתודות להתחייבויות הכלולות בדוחותיה הכספיים בסך של כ-28.8 מיליון ש"ח (לפני מס). לפירוט נוסף ראה באור 8(א)(2)(ב) לדוחות הכספיים.

3.4 דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2018

ביום 14 ביולי 2019, אישר דירקטוריון החברה, את דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2018. על פי דוח יחס כושר פירעון האמור, עודף ההון של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה, הינו 106.5 מיליוני ש"ח ויחס כושר הפירעון עמד על 115%. עודף ההון בהתחשב בגיוסים ופדיונות של הון רובד 2 לאחר תאריך החישוב הנו בסך של 105.4 מיליוני ש"ח ויחס כושר הפירעון עומד על כ-114.8%. יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2018, עומד במדיניות ניהול ההון שקבע הדירקטוריון.

3.5 התקשרויות עם בעלי עניין בתקופת הדוח ועד מועד פרסומו

3.5.1 ביום 26 בספטמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת, את הארכת התקשרות החברה עם חברת אלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי רכב"), חברה בשליטת מר אלי אלעזרא (בשרשור), בעל השליטה בחברה, בהסכם לקבלת שירותי ליסינג תפעולי, במסגרתו חוכרת החברה מאלבר ציי רכב, כלי רכב מסוגים שונים, וזאת עד לחודש דצמבר 2020.

3.5.2 ביום 25 לאוגוסט 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגבי עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, אשר מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. עדכון השכר בוצע במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגבי עדן שיראל עומד על סך של כ-7,098 ש"ח לחודש (עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.

3.5.3 לאחר תקופת הדוח החברה ביצעה עסקאות עם בעל השליטה או עסקאות שלבעל השליטה בה היה עניין באישורו, כמפורט להלן:

3.5.3.1 ביום 27 בנובמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה את הארכת התקשרות החברה בעסקה לרכישת שירותי דרך וגרירה מאת חברת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("ממסי") עבור פוליסות ביטוח הרכב אותן מוכרת החברה. למועד פרסום דוח זה, ממסי הינה חברה בשליטת בעל השליטה בחברה (באמצעות אלבר שירותי מימונית בע"מ). התקשרות החברה עם ממסי החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

4. הסבר הדירקטוריון למצב עסקי החברה**4.1 מצב כספי**

4.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2018	30.09.2018	30.09.2019	
346.2	375.0	331.7	סה"כ הון
3,562.7	3,621.8	3,680.8	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
11,198.1	11,555.8	13,687.3	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,486.9	1,544.6	1,432.2	התחייבויות אחרות
16,247.7	16,722.2	18,800.3	סה"כ התחייבויות
10,851.5	10,944.0	12,882.6	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
2,226.7	2,065.1	1,881.3	השקעות פיננסיות אחרות
3,515.7	4,088.1	4,368.1	נכסים אחרים
16,593.9	17,097.2	19,132.0	סה"כ מאזן

4.1.2 הון

ההון לתאריך הדוח הסתכם לסך של כ-331.7 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-346.2 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. השינוי בהון נובע מרווח כולל לאחר מס לתשעת החודשים בתקופת הדוח בסך של כ-30.6 מיליון ש"ח בניכוי חלוקת דיבידנד ששולם בסך 45.0 מיליון ש"ח. לעניין משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראה סעיף 8 להלן.

4.1.3 רווח והפסד - נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

שנת שנתית ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר			לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר			
	2018	השינוי באחוזים 2019/2018	2018	2019	השינוי באחוזים 2019/2018	2018	
							ביטוח כללי
1,054.1	18.5	258.0	305.7	9.8	791.5	869.0	פרמיות שהורווחו ברוטו
699.5	21.7	171.1	208.3	12.3	524.0	588.4	פרמיות שהורווחו בשייר
63.3	(34.4)	16.3	10.7	26.4	55.0	69.5	רווח כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
							ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך
619.3	(24.3)	161.3	122.1	(12.3)	470.9	412.8	פרמיות שהורווחו ברוטו
510.2	(21.2)	130.3	102.7	(9.7)	391.5	353.5	פרמיות שהורווחו בשייר
88.3	12.0	26.6	29.8	25.6	67.9	85.3	הכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים
(6.5)	1,740.0	(1.0)	(18.4)	1,368.4	(1.9)	(27.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
56.8	*	15.3	(7.7)	(21.7)	53.1	41.6	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
							פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות
26.1	22.7	4.4	5.4	18.4	16.3	19.3	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(4.2)	30.8	(1.3)	(1.7)	19.0	(4.2)	(5.0)	הוצאות הנהלה וכלליות
(16.4)	(5.3)	(3.8)	(3.6)	(3.3)	(12.3)	(11.9)	הוצאות מימון
5.5	**	(0.7)	0.1	**	(0.2)	2.4	סה"כ רווח (הפסד) כולל מפריטים שלא יוחסו
62.3	*	14.6	(7.6)	(16.8)	52.9	44.0	סה"כ רווח (הפסד) כולל, לפני מס
47.2	*	10.4	(3.9)	(15.2)	36.1	30.6	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס

* מעבר מרווח להפסד

**מעבר מהפסד לרווח

תוצאות התפתחות הרווח/ ההפסד הכולל:

תוצאות מגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (ביטוח כללי וחיים), הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס בסך של כ-41.6 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח הכולל לפני מס בסך של כ-53.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, ההפסד הכולל לפני מס ברבעון הנוכחי הינו 7.7 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של 15.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל בתקופת הדוח והמעבר מרווח להפסד ברבעון הנוכחי מול התקופות המקבילות אשתקד, נובע מענף ביטוח חיים, בעיקר בעקבות רישום לראשונה של עתודה בבטוח חיים במוצר סיעודי בסכום של כ-19 מלש"ח בעקבות ירידת עקום ריבית חסרת הסיכון במסגרת "בדיקת נאותות העתודות" (LAT). כמו כן, ירידת הריבית גרמה להגדלת העתודות הביטוחיות בסכום של כ-5.1 מלש"ח בתקופת הדוח למול קיטון בהפרשה בסכום של 1.9 מלש"ח אשתקד. מנגד, הקיטון ברווח מותן עם גידול ברווח במגזר ביטוח כללי, שהושפע בעיקרו מפסיקת בית המשפט העליון ברבעון 2, 2019 בעניין ריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזק לגוף בניקין, לפיה שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית יעמוד על 3% ("פסק הדין"). החברה עדכנה את אומדניה בגין השפעת פסק הדין ובהתאם לכך הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בסך של כ-28.8 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. כמו כן, חלה עלייה ברווחי השקעות במגזר זה כתוצאה מעליית שערי אגרות החוב, אשר מותנה עם ירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון, אשר הגדילו את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופה הנוכחית וברבעון הנוכחי לעומת התקופות המקבילות אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-2.4 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-0.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע מגידול בהכנסות מהשקעות. בתקופת הדוח, הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-44.0 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ-52.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לאחר מס הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-30.6 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח הכולל לאחר מס בסך של כ-36.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

4.1.3.1 ניתוח מגזר ביטוח חיים ותסכון לטווח ארוך

ביטוח חיים	מיליוני ש"ח	שינוי באחוזים
פרמיות שהורווחו ברוטו		
1-9/2019	412.8	(12.3)
1-9/2018	470.9	
7-9/2019	122.1	(24.3)
7-9/2018	161.3	
רווח (הפסד) לפני מס		
1-9/2019	(29)	4,733.3
1-9/2018	(0.6)	
7-9/2019	(18.7)	1,977.8
7-9/2018	(0.9)	
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס		
1-9/2019	(27.9)	1,450.0
1-9/2018	(1.8)	
7-9/2019	(18.4)	1,944.4
7-9/2018	(0.9)	

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבטוחים להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות נטו, שנוקפו למבטוחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות הממונה, על בסיס התשואה והיתרות של תודות הביטוח:

1-12/2018	7-9/2018	7-9/2019	1-9/2018	1-9/2019	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
(295.4)	229.1	194.0	229.1	1,052.5	רווחי השקעות שנוקפו למבטוחים לאחר דמי ניהול
88.3	26.6	29.8	67.9	85.3	סה"כ דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י') היו כדלקמן:

1-12/2018	7-09/2018	7-9/2019	1-9/2018	1-9/2019	
%	%	%	%	%	
(1.13)	2.31	0.91	3.15	8.16	תשואה ברוטו
0.6	0.15	0.15	0.45	0.45	דמי ניהול קבועים
-	0.24	0.23	0.24	0.67	דמי ניהול משתנים
(1.74)	1.88	0.51	2.42	6.98	תשואה נטו למבטוח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית") היו כדלקמן:

1-12/2018	7-09/2018	7-9/2019	1-9/2018	1-9/2019	
%	%	%	%	%	
(1.25)	2.15	1.21	2.84	8.26	תשואה ברוטו
0.81	0.2	0.19	0.61	0.59	דמי ניהול קבועים
(2.04)	1.94	0.99	2.22	7.63	תשואה נטו למבטוח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים ותסכון לטווח ארוך

בתקופת הדוח, הסתכמו תוצאות מגזר ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס של כ-27.9 ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-1.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הנוכחי הסתכמו תוצאות מגזר ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס בסך של כ-18.4 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס של כ-0.9 מיליון ש"ח.

ברבעון הנוכחי נרשמה לראשונה עתודה בביטוח חיים במוצר סיעודי, בסכום של כ-19 מיליון ש"ח בעקבות ירידת עקום ריבית חסרת סיכון במסגרת "בדיקת נאותות העתודות" (LAT). בנוסף, ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם חוזר בנושא "עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה". בהתאם לאומדן החברה, שנעשה עוד עם יציאת טיוטת החוזר בנושא זה בחודש יולי 2019, החברה הגדילה את עתודות ביטוח החיים בסכום של כ-4.2 מיליון ש"ח.

כמו כן, עקב תזוזות ריבית בשווקים, עודכנו לוחות הריבית להיוון העתודות בפוליסות עם אופציה לגמלה עתידית וגמלאות בתשלום בפוליסות מבטיחות תשואה, אשר הביאו להגדלת העתודות הביטוחיות בסכום של כ-5.1 מיליון ש"ח בתקופת הדוח, לעומת קיטון של כ-1.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ברבעון הנוכחי גידול של כ-3.4 מיליון ש"ח לעומת הרבעון המקביל אשתקד אשר בו לא הייתה השפעה). בתקופת הדוח החברה גבתה דמי ניהול משתנים בסך של כ-10.7 מיליון ש"ח, לעומת 3.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בתקופת הדוח חל קיטון ברווח מהשפעות מסיכון בסכום של כ-8 מיליון ש"ח (ללא שינוי ברבעון הנוכחי לעומת אשתקד), הנובע בעיקרו מקיטון בפרמיות כתוצאה מקיטון בתיק הביטוחי. יצוין, כי בתקופת הדוח ישנו גידול בהוצאות הנהלה וכלליות ועמלות נפרעים בסכום של כ-12 מיליון ש"ח, אשר קוּזו עם העלייה בסעיף הכנסות מדמי ניהול.

הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-412.8 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-470.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-12.3%. ברבעון הנוכחי, הפרמיות שהורווחו עמדו על סכום של כ-122.1 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-161.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-24.3%. הקיטון בהיקף הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וברבעון הנוכחי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, נובע בעיקרו מירידה בפרמיה השוטפת בפוליסות ביטוחי מנהלים, וזאת בהמשך להחלטת החברה על הפסקת שיווק ביטוחי מנהלים.

סכומי הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ-278.6 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-210.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-32.5%. שיעור הפדיונות במונחים שנתיים ביחס למוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019 וליום 30 בספטמבר 2018 הינו כ-7.31% וכ-5.6%, בהתאמה. העלייה בשיעור הפדיונות נובעת בעיקרה מניודי כספים אל מחוץ לחברה.

4.1.3.2 ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים : רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר (במיליוני ש"ח) :

אחוז מסה"כ תקופת הדוח		השינוי באחוזים בין תקופות הדוחות 2018/2019	לתקופת הדוח 1 בינואר עד 30 בספטמבר		
2018	2019		2018	2019	
רכב חובה					
27.1	25.7	10.5	230.6	254.9	פרמיות ברוטו
10.8	10.5	17.2	59.8	70.1	פרמיות שייר
(21.2)	22.6	*	(11.6)	15.7	רווח (הפסד) כולל לפני מס
רכב רכוש					
35.0	38.5	28.7	297.1	382.3	פרמיות ברוטו
52.5	56.2	28.9	291.0	375.2	פרמיות שייר
60.1	36.7	(22.7)	33.0	25.5	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			68.5	74.2	ברוטו Loss ratio באחוזים (1)
			68.3	73.7	שייר Loss ratio באחוזים (2)
			93.2	97.2	ברוטו/שייר Combined ratio באחוזים (3)
			93.2	96.8	שייר Combined ratio באחוזים (4)
ביטוח כללי אחר					
ענף חבויות					
15.2	14.8	13.7	129.0	146.7	פרמיות ברוטו
20.6	20.1	17.5	114.4	134.4	פרמיות שייר
7.7	20.5	240.5	4.2	14.3	רווח (הפסד) כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
22.7	21.0	8.4	192.6	208.8	פרמיות ברוטו
16.1	13.2	(1.3)	89.2	88.0	פרמיות שייר
53.4	20.1	(52.4)	29.4	14.0	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			42.3	53.8	ברוטו Loss ratio באחוזים (1)
			36.7	51.4	בשייר Loss ratio באחוזים (2)
			70.2	82.4	ברוטו Combined ratio באחוזים (3)
			70.4	87.4	בשייר Combined ratio באחוזים (4)
סה"כ					
100	100	16.9	849.3	992.6	פרמיות ברוטו
100	100	20.4	554.4	667.7	פרמיות שייר
100	100	26.4	55.0	69.5	רווח (הפסד) כולל לפני מס

*מעבר מהפסד לרווח

- (1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו
פרמיה מורוחת ברוטו
- (2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר
פרמיה מורוחת שייר
- (3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו+ הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת ברוטו
- (4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר+ הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת שייר

אחוז מסה"כ לרבעון		השינוי באחוזים בין הרבעונים	לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018/2019	2018	2019	
רכב חובה					
24.9	23.9	16.4	59.6	69.4	פרמיות ברוטו
10.2	9.9	18.0	16.1	19.0	פרמיות שייר
(16.6)	5.6	*	(2.7)	0.6	רווח כולל לפני מס
רכב רכוש					
34.9	37.2	28.8	83.6	107.7	פרמיות ברוטו
51.6	54.5	28.6	81.6	104.9	פרמיות שייר
47.9	32.7	(55.1)	7.8	3.5	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			68.3	74.1	ברוטו Loss ratio באחוזים (1)
			68.5	75.1	שייר Loss ratio באחוזים (2)
			94.6	98.6	ברוטו Combined ratio באחוזים (3)
			94.5	99.9	שייר Combined ratio באחוזים (4)
ביטוח כללי אחר					
ענפי חבויות					
15.8	15.6	19.9	37.7	45.2	פרמיות ברוטו
20.9	21.4	24.2	33.1	41.1	פרמיות שייר
7.9	28.0	130.8	1.3	3.0	רווח (הפסד) כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
24.4	23.3	15.8	58.3	67.4	פרמיות ברוטו
17.3	14.2	0.4	27.3	27.4	פרמיות שייר
60.8	33.7	(63.6)	9.9	3.6	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			29.5	47.9	ברוטו Loss ratio באחוזים (1)
			28.3	47.4	בשייר Loss ratio באחוזים (2)
			70.6	78.7	ברוטו Combined ratio באחוזים (3)
			68.6	90.4	בשייר Combined ratio באחוזים (4)
סה"כ					
100	100	21.2	239.2	289.8	פרמיות ברוטו
100	100	21.7	158.1	192.4	פרמיות שייר
100	100	(34.4)	16.3	10.7	רווח כולל לפני מס

*מעבר מהפסד לרווח

- (1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו
פרמיה מורוחת ברוטו
- (2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר
פרמיה מורוחת שייר
- (3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת ברוטו
- (4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר + הוצאות ועמלות
פרמיה מורוחת שייר

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-992.6 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-849.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-16.9%. ברבעון הנוכחי, הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-289.8 מיליון ש"ח, לעומת 239.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-21.2%.

בענפי פעילות ביטוח כללי, נרשם בתקופת הדוח רווח כולל לפני מס בסך כ-69.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-55.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון הנוכחי נרשם רווח כולל לפני מס של כ-10.7 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ-16.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד הושפע בעיקרו מ"פסק הדין" אשר הקטיף את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-28.8 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. כמו כן, חלה עלייה ברווחי השקעות כתוצאה מעליית שערי אגרות החוב, אשר מותנה עם ירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון, אשר הגדילה את ההתחייבויות הביטוחיות. יצוין, כי מנגד חלה ירידה ברווחיות החיתומית בחלק מענפי רכב רכוש ורכוש אחר.

הקיטון ברווח ברבעון הנוכחי לעומת הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מירידה ברווחיות החיתומית מענפי רכב רכוש ורכוש אחר.

ענף פעילות רכב חובה

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-254.9 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-230.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.5%. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-69.4 מיליון ש"ח, לעומת 59.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-16.4%.

תוצאות הענף הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס בסך של כ-15.7 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ-11.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון הנוכחי הסתכמו תוצאות הענף ברווח כולל לפני מס בסך של כ-0.6 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של 2.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

המעבר מהפסד כולל לרווח כולל בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד הושפע בעיקרו ברבעון שני לשנת 2019 מ"פסק הדין" אשר הקטיף את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-17.8 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. כמו כן, חלה עלייה ברווחי השקעות כתוצאה מעליית שערי אגרות החוב, אשר מותנה עם ירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון, אשר הגדילו את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי לעומת התקופות המקבילות אשתקד.

ענף פעילות רכב רכוש

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-382.3 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-297.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-28.7%. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-107.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של 83.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-28.8%.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס בסך של כ-25.5 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-33.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הנוכחי הסתכמו תוצאות הענף ברווח כולל לפני מס בסך של כ-3.5 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של 7.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הקיטון ברווח בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובע בעיקר משחיקה בפרמיה בענף בעקבות הגברת התחרות ועליה בחומרת התביעות.

ביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-208.8 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-192.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-8.4%. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-67.4 מיליון ש"ח, לעומת סך של 58.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-15.6%.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-14.0 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-29.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס ברבעון הנוכחי הסתכם לסך של כ-3.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-9.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה ברווח בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי, לעומת התקופות המקבילות אשתקד, נובעת בעיקרה מענף דירות בו חלה הרעה חיתומית. כמו כן, חלה עלייה בתביעות בענפי קבלנים ותאונות אישיות.

ביטוח חבויות

ההכנסות מפרמיות ברוטו הסתכמו לסך של כ-146.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-129.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-13.7%. ברבעון הנוכחי הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-45.2 מיליון ש"ח, לעומת סך של 37.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-19.9%.

הרווח הכולל לפני מס מתחום זה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-14.3 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-4.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס ברבעון הנוכחי הסתכם לסך של כ-3.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-1.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו ברבעון שני לשנת 2019 מ"פסק הדין" שהביא לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסכום של כ-11.0 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. כמו כן, חלה עלייה ברווחי השקעות כתוצאה מעליית שערי אגרות החוב, אשר מותן כתוצאה מירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון, אשר הגדילו את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי לעומת התקופות המקבילות אשתקד.

4.2 תזרים מזומנים

בתקופת הדוח חלה עליה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של 699,188 אלפי ש"ח, מסכום מזומנים של 335,569 אלפי ש"ח ביום 31 לדצמבר 2018, לסכום מזומנים של 1,034,757 אלפי ש"ח ביום 30 ספטמבר 2019. להלן הרכב עליה זו:

בתקופת הדוח המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בסך של 789,347 אלפי ש"ח. תזרים המזומנים אשר שימש לפעילות השקעה הסתכם בתקופת הדוח בסך של 42,932 אלפי ש"ח, אשר שימש בעיקר לרכישת נכסים בלתי מוחשיים.

תזרים מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בסך של 47,227 אלפי ש"ח, בעיקר מהתמורה מהרחבת אגרות חוב (סדרה 4), בניכוי פירעון אגרות חוב (סדרה 2) ובניכוי דיבידנד ששולם לבעלי המניות.

4.3 מקורות מימון

4.3.1 החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי ומהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומכתבי התחייבות נדחים סחירים. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה, הנובעים מתקנות ההון.

4.3.2 החברה הנפיקה לציבור שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים - אגרות חוב (סדרה 3) ואגרות חוב (סדרה 4), אשר הוכרו בידי החברה כהון משני מורכב. למועד תקופת הדוח קיימים במחזור 102,920,000 אגרות חוב (סדרה 3) ו-169,176,000 אגרות חוב (סדרה 4).

4.3.3 ליום 30 ספטמבר 2019, לחברה כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב לזמן ארוך בסך של כ-279,829 אלפי ש"ח.

4.3.4 כחלק מניהול ההון השוטף של החברה, יתכן והחברה תגייס הון משני ו/או תחליף הון משני קיים בהון משני בעל מח"מ ארוך יותר.

לפרטים נוספים בקשר למקורות המימון של החברה, ראה באור 18 לדוחות הכספיים בדוח התקופתי של החברה ובאורים 8(ב)1 ו-8(ב)2 לדוחות הכספיים.

5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם ביחס למתואר בדוח התקופתי.

6. הליכים משפטיים מהותיים

לפרטים אודות הליכים משפטיים מהותיים ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

7. אפקטיביות הבקורות הפנימיות והנהלים על הדיווח הכספי והגילוי

7.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

7.2 בקרה פנימית על הדיווח הכספי והגילוי

במהלך התקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2019, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווח הכספי.

8. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

לעניין הוראות הדין והיערכות החברה הנוגעות למשטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II - ראה סעיף 4.5 לתיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. ביום 21 בנובמבר 2018, ניתן אישור הממונה בדבר ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי לראשונה בגין יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2017. בהתאם לכך, החברה לא נדרשת לעמוד בהוראות חוזר משטר כושר פירעון חשבונאי החל מקבלת האישור.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ומדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה, ראה סעיף 1.4 לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

דרישות ההון לפי משטר הסולבנסי:

א. יחס כושר פירעון		
2018	2017	ליום 31 בדצמבר
		מבוקר(*) (אלפי ש"ח)
ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:		
821,057	816,868	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
734,068	710,283	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
86,989	106,585	עודף
111.9%	115.0%	יחס כושר פירעון באחוזים
אירועים מהותיים שהתרחשו בתקופה שבין תאריך המאזן לתאריך הדיווח והשפיעו על יחס כושר הפירעון של החברה		
20,118	(1,177)	הנפקת (פירעון) מכשירי הון רובד 2, נטו
107,107	105,408	עודף (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)
114.6%	114.8%	יחס כושר פירעון (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)
101%	102%	יעד הדירקטוריון
99,767	91,202	עודף הון ביחס ליעד
עמידה באבני דרך בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:		
782,137	771,487	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
455,157	477,465	הון נדרש לכושר פירעון
326,980	294,022	עודף
ב. סף הון (MCR)		
204,821	214,859	ליום 31 בדצמבר
		מבוקר(*) (אלפי ש"ח)
204,821	214,859	סף ההון (MCR)
595,522	575,726	הון עצמי לעניין סף ההון

(*) הביקורת נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. ביום 6 בנובמבר 2019, פרסמה הרשות חוזר בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". על פי אומדן החברה שנעשה עוד עם יציאת טיוטת החוזר בנושא בחודש יולי 2019, ההשפעה הצפויה בעקבות יישום החוזר על יחס כושר הפירעון של החברה, הינה קיטון של כ-5.5% בהשוואה ליחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2018 כמתואר לעיל. יצוין, כי גם לאחר הירידה, יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה גבוה מיעד כושר הפירעון הכלכלי כפי שנקבע על ידי דירקטוריון החברה. ביום 25 באוגוסט 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד לבעלי מניותיה בסכום של 45 מיליוני ש"ח, ע"פ אומדן של החברה, יחס כושר הפירעון לאחר חלוקת הדיבידנד יעמוד מעל מתווה היחס שהוגדר ע"י דירקטוריון החברה לאחר החלוקה.

9. שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לפרסום הדוח

ביום 1 במרץ 2019 החל מר יעקב דיין לכהן כדירקטור חיצוני חלף מיכאל בר חיים שסיים כהונה כדירקטור בלתי תלוי.

10. אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן

10.1 דירוג הכשרה

ביום 17 בנובמבר 2019 פרסמה חברת הדירוג מדרוג בע"מ, דוח דירוג לפיו הותירה על כנו דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה וכן הותירה על כנו את דירוג Baa2 לכתבי ההתחייבויות הנדחים שהפיקה החברה. אופק הדירוג שונה מיציב לחיובי. לפרטים נוספים ראה באור 9(א) לדוחות הכספיים.

בתקופת הדוח (יולי - ספטמבר) התקיימו 3 ישיבות דירקטוריון פרונטאליות. הדירקטוריון מודה להנהלת החברה, לעובדי החברה ולסוכנייה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

חולון, 27 בנובמבר 2019.

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 ספטמבר 2019 ("הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכך-

א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח; ו

ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-

ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכך -

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך: 27.11.2019

הצהרה (certification)

אני, דוד סלמה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 30 ספטמבר 2019 ("הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכך-

א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-

ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכך -

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דוד סלמה, סמנכ"ל כספים

תאריך : 27.11.2019

דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 בספטמבר 2019
בלתי מבוקרים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2019

בלתי מבוקרים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2019

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

<u>2</u>	דוח סקירה של רואה החשבון המבקר
<u>3</u>	דוחות ביניים מאוחדים על המצב הכספי
<u>5</u>	דוחות ביניים מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
<u>6</u>	דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון
<u>8</u>	דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים
<u>11</u>	באורים לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
<u>61</u>	נספח פירוט השקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הכשרה חברה לביטוח בע"מ וחברת הבת שלה (להלן: החברה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר, 2019 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

פסקת הדגש הענייני (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור **באור 6** לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום	ליום		
31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		<u>נכסים</u>
103,756	91,721	126,668	נכסים בלתי מוחשיים
380,590	382,620	419,900	הוצאות רכישה נדחות
113,407	112,086	114,142	רכוש קבוע
148,636	146,697	148,299	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
584,270	571,386	591,002	נדל"ן להשקעה - אחר
1,454,282	1,489,286	1,428,653	נכסי ביטוח משנה
25,826	25,352	26,996	נכסי מסים שוטפים
111,891	91,444	90,712	חייבים ויתרות חובה
257,505	331,710	387,008	פרמיה לגביה
10,851,477	10,944,035	12,882,629	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (באור 5 א')
			השקעות פיננסיות אחרות: (באור 5 ב')
1,023,523	923,291	692,612	נכסי חוב סחירים
1,050,626	1,014,320	1,017,729	נכסי חוב שאינם סחירים
79,301	74,850	86,842	מניות
73,236	52,680	84,121	אחרות
<u>2,226,686</u>	<u>2,065,141</u>	<u>1,881,304</u>	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
212,033	526,961	707,705	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
123,536	318,739	327,052	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>16,593,895</u>	<u>17,097,178</u>	<u>19,132,070</u>	סך הכל הנכסים
<u>11,315,974</u>	<u>11,715,343</u>	<u>13,832,665</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום		
31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			<u>הון</u>
200,201	200,201	200,201	הון מניות
47,885	47,885	47,885	פרמיה על מניות
23,628	32,030	38,419	קרנות הון
74,443	94,889	45,233	יתרת עודפים
<u>346,157</u>	<u>375,005</u>	<u>331,738</u>	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
			<u>התחייבויות</u>
3,562,723	3,621,846	3,680,831	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
11,198,066	11,555,822	13,687,387	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
49,546	51,108	61,064	התחייבויות בגין מסים נדחים
26,503	23,032	28,171	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
839,391	889,869	722,112	חברות ביטוח
291,303	309,242	338,725	זכאים ויתרות זכות
<u>280,206</u>	<u>271,254</u>	<u>282,042</u>	התחייבויות פיננסיות (באור 5 ג')
<u>16,247,738</u>	<u>16,722,173</u>	<u>18,800,332</u>	סך הכל ההתחייבויות
<u>16,593,895</u>	<u>17,097,178</u>	<u>19,132,070</u>	סך הכל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

27 בנובמבר, 2019
תאריך אישור הדוחות הכספיים

דוד סלמה
סמנכ"ל כספים

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2018	2019	2018	2019	
	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]				
1,673,458	419,325	427,897	1,262,387	1,281,773	פרמיות שהורווחו ברוטו
463,694	117,876	116,861	346,830	339,892	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,209,764	301,449	311,036	915,557	941,881	פרמיות שהורווחו בשייר
(41,714)	284,249	254,690	412,206	1,236,859	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
88,338	26,588	29,807	67,853	85,252	הכנסות מדמי ניהול
95,384	27,437	27,617	74,495	75,719	הכנסות מעמלות
1,351,772	639,723	623,150	1,470,111	2,339,711	סך הכל הכנסות
1,212,657	644,539	581,759	1,411,644	2,207,560	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
422,868	141,322	81,425	347,122	261,009	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ותשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
789,789	503,217	500,334	1,064,522	1,946,551	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
367,306	92,233	102,838	260,442	282,883	הוצאות הנהלה וכלליות
75,671	23,107	23,592	61,102	67,164	הוצאות מימון
36,925	7,786	6,510	28,104	21,880	סך הכל הוצאות
1,269,691	626,343	633,274	1,414,170	2,318,478	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
82,081	13,380	(10,124)	55,941	21,233	הטבת מס (מסים על ההכנסה)
(21,892)	(3,832)	4,516	(17,880)	(5,668)	רווח נקי (הפסד) לתקופה
60,189	9,548	(5,608)	38,061	15,565	רווח (הפסד) כולל אחר:
					סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים
(11,534)	1,628	8,246	4,089	34,013	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון הפסדים, נטו מממוש נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(6,119)	(364)	(5,675)	(7,131)	(11,198)	השפעת מס
6,035	(432)	(877)	1,040	(7,799)	סה"כ רכיבים שישווגו או מסווגים מחדש לרווח או הפסד
(11,618)	832	1,694	(2,002)	15,016	סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
1,900	-	-	-	-	הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(4,012)	-	-	-	-	השפעת מס
752	-	-	-	-	סה"כ רכיבים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
(1,360)	-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(12,978)	832	1,694	(2,002)	15,016	סה"כ רווח (הפסד) כולל
47,211	10,380	(3,914)	36,059	30,581	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח):
0.33	0.057	(0.03)	0.198	0.09	רווח בסיסי ומדולל

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה		פרמיה על מניות	הון מניות	
		קרבן הערכה מחדש	קרבן הערכה מחדש			
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
346,157	74,443	1,152	22,476	47,885	200,201	יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)
15,565	15,565	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
15,016	-	15,016	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו ממס
30,581	15,565	15,016	-	-	-	סה"כ רווח כולל
-	225	-	(225)	-	-	העברה מקרבן הערכה מחדש בגין שערות רכוש קבוע, בגובה הפחת, נטו ממס
(45,000)	(45,000)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
<u>331,738</u>	<u>45,233</u>	<u>16,168</u>	<u>22,251</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
338,946	56,623	12,770	21,467	47,885	200,201	יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)
38,061	38,061	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
(2,002)	-	(2,002)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו ממס
36,059	38,061	(2,002)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
-	205	-	(205)	-	-	העברה מקרבן הערכה מחדש בגין שערות רכוש קבוע, בגובה הפחת, נטו ממס
<u>375,005</u>	<u>94,889</u>	<u>10,768</u>	<u>21,262</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הערכה מחדש	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים	סך הכל	
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
200,201	47,885	22,326	14,474	95,766	380,652	<u>יתרה ליום 1 ביולי, 2019</u>
-	-	-	-	(5,608)	(5,608)	הפסד נקי לתקופה
-	-	-	1,694	-	1,694	רווח כולל אחר, נטו ממס
-	-	-	1,694	(5,608)	(3,914)	סה"כ רווח כולל
-	-	(75)	-	75	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע, בגובה הפחת, נטו ממס
-	-	-	-	(45,000)	(45,000)	דיבידנד ששולם
<u>200,201</u>	<u>47,885</u>	<u>22,251</u>	<u>16,168</u>	<u>45,233</u>	<u>331,738</u>	<u>יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019</u>
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
200,201	47,885	21,355	9,936	85,248	364,625	<u>יתרה ליום 1 ביולי, 2018</u>
-	-	-	-	9,548	9,548	רווח נקי לתקופה
-	-	-	832	-	832	רווח כולל אחר, נטו ממס
-	-	-	832	9,548	10,380	סה"כ רווח כולל
-	-	(93)	-	93	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע, בגובה הפחת, נטו ממס
<u>200,201</u>	<u>47,885</u>	<u>21,262</u>	<u>10,768</u>	<u>94,889</u>	<u>375,005</u>	<u>יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018</u>
מבוקר						
אלפי ש"ח						
200,201	47,885	21,467	12,770	56,623	338,946	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2018</u>
-	-	-	-	60,189	60,189	רווח נקי לתקופה
-	-	1,281	(11,618)	(2,641)	(12,978)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
-	-	1,281	(11,618)	57,548	47,211	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס
-	-	(272)	-	272	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע, בגובה הפחת, נטו ממס
-	-	-	-	(40,000)	(40,000)	דיבידנד ששולם
<u>200,201</u>	<u>47,885</u>	<u>22,476</u>	<u>1,152</u>	<u>74,443</u>	<u>346,157</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2018	2019	2018	2019		
מבוקר	בלתי מבוקר					
	אלפי ש"ח					
(154,529)	(219,349)	(90,316)	308,989	789,347	<u>א'</u>	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
(728)	(171)	(1,431)	(623)	(1,878)		<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(43,419)	(9,514)	(14,082)	(28,311)	(41,054)		רכישת רכוש קבוע
(44,147)	(9,685)	(70,351)	(28,934)	(42,932)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
						מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
						<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
230,461	-	-	-	39,218		תמורה מהנפקת כתבי התחייבויות נדחים בניכוי הוצאות הנפקה
10,000	101,854	-	101,854	-		תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים מבנקים
(215,242)	(85,235)	(491)	(85,235)	(41,445)		פירעון התחייבות פיננסיות מבנקים ואחרים
(40,000)	-	(45,000)	-	(45,000)		דיבידנד ששולם
(14,781)	16,619	(45,491)	16,619	(47,227)		מזומנים נטו שנבעו (שימשו) לפעילות מימון
(213,457)	(212,415)	(151,320)	296,674	699,188		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
549,026	1,058,115	1,186,077	549,026	335,569	<u>ב'</u>	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
335,569	845,700	1,034,757	845,700	1,034,757	<u>ג'</u>	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח				
60,189	9,548	(5,608)	38,061	15,565
251,880	(260,614)	(233,286)	(291,874)	(1,136,931)
(62,852)	(11,427)	(10,429)	(44,588)	(30,102)
(48,624)	(24,654)	(11,263)	(45,591)	(44,020)
3,108	835	6,201	7,559	4,741
3,579	3,101	(11,282)	(2,139)	(16,384)
16,417	3,829	3,638	12,265	11,933
(10,516)	-	-	-	-
(10,516)	-	-	-	-
27,392	-	-	-	1,783
27,392	-	-	-	1,783
(14,960)	-	-	-	-
(22,923)	-	-	-	-
2,972	620	2,457	2,288	4,661
20,321	6,283	6,475	17,248	18,142
140,404	65,066	(23,093)	199,678	118,108
1,558,606	678,787	883,636	1,916,211	2,489,321
(34,950)	(40,018)	24,419	(69,954)	25,629
(26,690)	(1,989)	(2,146)	(28,720)	(39,310)
21,892	3,832	(4,516)	17,880	5,668
(2,380,677)	(559,292)	(832,152)	(1,862,216)	(1,102,667)
(6,872)	(1,377)	(477)	(3,017)	(1,446)
(17,180)	(2,010)	(1,436)	(10,343)	(8,515)
151,922	(138,249)	92,032	324,848	410,738
(14,871)	(7,865)	(10,514)	(89,076)	(129,503)
(66,004)	(4,436)	15,748	(45,557)	21,179
(72,414)	(7,452)	(53,634)	(6,174)	(71,386)
(1,052)	104	970	(511)	1,668
(565,216)	(296,926)	(158,652)	(1,783)	535,090
(15,171)	(2,291)	(1,080)	(9,194)	(9,859)
246,361	57,660	56,057	179,130	178,580
46,710	(1,785)	(3,153)	47,249	(2,276)
72,598	14,445	22,120	55,526	72,247
350,498	68,029	73,944	272,711	238,692
(154,529)	(219,349)	(90,316)	308,989	789,347

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח (הפסד) לתקופה	התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
התאמות לסעיפי רווח והפסד:	
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:	
נכסי חוב סחירים	
נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות	
מניות	
השקעות אחרות	
הוצאות מיומן בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות	
רווח מממוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה	
רווח מממוש נדל"ן להשקעה	
תמורה מממוש נדל"ן להשקעה	
תמורה מממוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה	
שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה	
שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה אחר	
פחת והפחתות:	
רכוש קבוע	
נכסים בלתי מוחשיים	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
שינוי בנכסי ביטוח משנה	
שינוי בהוצאות רכישה נדחות	
מסים על הכנסה	
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:	
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	
רכישות והשקעות נדל"ן להשקעה	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:	
רכישות והשקעות נדל"ן להשקעה	
מכירות, נטו של השקעות פיננסיות	
פרמיות לגבייה	
חיובים ויתרות חובה	
זכאים ויתרות זכות	
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:	
ריבית ששולמה	
ריבית שהתקבלה	
מיסים שהתקבלו (שולמו), נטו	
דיבידנד שהתקבל	
סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
				<u>נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
				מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
502,112	608,054	837,755	502,112	212,033
46,914	450,061	348,322	46,914	123,536
<u>549,026</u>	<u>1,058,115</u>	<u>1,186,077</u>	<u>549,026</u>	<u>335,569</u>
				מזומנים ושווי מזומנים אחרים
				יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
				<u>נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
				מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
212,033	526,961	707,705	526,961	707,705
123,536	318,739	327,052	318,739	327,052
<u>335,569</u>	<u>845,700</u>	<u>1,034,757</u>	<u>845,700</u>	<u>1,034,757</u>
				מזומנים ושווי מזומנים אחרים
				יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

באור 1: - כללי

א. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2019 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

ב. החברה המאוחדת היחידה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר (להלן - "פנינת אפרידר") המוחזקת בבעלות מלאה. בדוחות הביניים ליום 30 בספטמבר, 2019 לא צורף מידע כספי נפרד כנדרש לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של פנינת אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים. הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם: נכסים, הכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת של עד 5% מסך הנכסים, ההכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת שבדוחות הכספיים המאוחדים, בהתאמה.

באור 2: - בסיס עריכת הדוחות הכספיים ועיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

למעט האמור בבאור 8א' בדבר עדכון אומדנים אקטואריים, שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של החברה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט תקנים חדשים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר, 2019 כמפורט להלן:

חכירות

כמפורט בבאור 2 ב' להלן בדבר יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 - חכירות (להלן: "התקן"), החברה בחרה ליישם את הוראות התקן למפרע חלקי (ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה).

המדיניות החשבונאית שיושמה עד ליום 31 בדצמבר, 2018 בגין חכירות הינה כדלקמן: המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-17 IAS:

החברה כחוכר

1. חכירה מימונית

נכסים אשר כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס הועברו לחברה, מסווגים כחכירה מימונית. הנכס החכור נמדד בתחילת תקופת החכירה לפי הנמוך מבין השווי ההוגן של הנכס החכור או הערך הנוכחי של תשלומי החכירה המינימליים.

הנכס בחכירה מופחת לאורך תקופת החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה כנמוך שבהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

חכירות (המשך)

2. חכירה תפעולית

נכסים אשר לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, מסווגים כחכירה תפעולית. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

המדיניות החשבונאית שמיושמת החל מיום 1 בינואר, 2019 בגין חכירות הינה כדלקמן:

החברה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת בתקן ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהחברה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת החברה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה.

במועד התחילה התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתית של החברה. לאחר מועד התחילה מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו.

נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

2. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהוונים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף). השפעת השינוי במדד בגין תשלומים שוטפים נזקפת לרווח או הפסד.

3. תשלומי חכירה משתנים

תשלומי חכירה משתנים אשר מבוססים על ביצוע או שימוש ואינם תלויים במדד או בריבית, מוכרים כהוצאה בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר וכהכנסה בעסקאות בהן החברה מהווה מחכיר, במועד היווצרותם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

חכירות (המשך)

4. אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש. במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

5. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה החברה ברווח או בהפסד הנובע מהגריעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

6. חכירות משנה

בעסקאות בהן החברה חוכרת נכס בסיס (חכירה ראשית) ומנגד מחכירה את אותו נכס בסיס לצד שלישי (חכירת משנה), בוחנת החברה האם עברו הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות על נכס זכות השימוש בין היתר על ידי בדיקה של תקופת החכירה המשנית ביחס לאורך החיים השימושיים של נכס זכות השימוש הנוצר מהחכירה הראשית.

כאשר עברו באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות על נכס זכות השימוש מטפלת החברה בחכירת המשנה כחכירה מימונית, אחרת חכירת המשנה מטופלת כחכירה תפעולית.

כאשר חכירת המשנה מסווגת כחכירה מימונית, במועד התחילה הנכס החכור נגרע וכנגד מוכר נכס "חייבים בגין חכירה מימונית" השווה לערך הנוכחי של תקבולי החכירה מהוונים בריבית הגלומה בחכירה. הפרש כלשהו בין יתרת הנכס החכור לפני הגריעה לבין יתרת החייבים בגין חכירה מימונית מוכר ברווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

יישום לראשונה של IFRS 16 - חכירות

בחודש ינואר 2016 פורסם על ידי ה-IASB תקן דיווח כספי בינלאומי 16 – חכירות (להלן – "התקן"). התקן מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 17 (להלן – "התקן הישן"), את פרשנות מספר 4 של הוועדה לפרשנויות ואת פרשנות מספר 15 של הוועדה המתמדת לפרשנויות. בהתאם לתקן, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן.

התקן מיושם לראשונה בדוחות כספיים אלה.

כמתאפשר על פי התקן בחרה החברה לאמץ את התקן לפי גישת יישום למפרע חלקי כאשר:

יתרת נכסי זכות השימוש הינם בגובה יתרת ההתחייבות בגין חכירה. בהתאם לגישה זו לא נדרשת הצגה מחדש של מספרי ההשוואה. יתרת ההתחייבות למועד יישום התקן לראשונה, מחושבת תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתי של החברה הקיימת במועד יישום התקן לראשונה.

לפירוט בדבר המדיניות החשבונאית המיושמת החל ממועד האימוץ לראשונה של התקן, ראה [באור 2 א' לעיל](#).

עיקר ההשפעה של יישום התקן לראשונה הינה בהתייחס לחוזי חכירה קיימים בהן החברה מהווה חוכר. על פי התקן, כאמור [בבאור 2א'](#) לעיל, למעט חריגים, מכירה החברה בגין כל חוזה חכירה בה היא מהווה חוכר ביתרת התחייבות כנגד יתרת נכס זכות שימוש וזאת בשונה מהמדיניות שיושמה תחת הוראות התקן הישן לפיו בחוזי חכירה בהן לא הועברו באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החכור, הוכרו תשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

להלן נתונים המתייחסים ליישום לראשונה של התקן ליום 1 בינואר, 2019 בגין חוזי חכירה אשר בתוקף במועד היישום לראשונה:

1. ריכוז השפעות היישום לראשונה של התקן על הדוחות הכספיים של החברה ביום 1 בינואר, 2019:

כפי שמוצג בהתאם ל- IFRS 16	בהתאם למדיניות הקודמת		ליום 1 בינואר, 2019 רכוש קבוע התחייבויות פיננסיות
	השינוי בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
115,994 (282,793)	2,587 (2,587)	113,407 (280,206)	

2. החברה קבעה את שיעורי הריבית הנומינלית המתאימה להיוון חוזי החכירה בהתאם לסיכונה המימוני ובהתאם למח"מ חוזי החכירה. שיעור הריבית התוספתי הממוצע המשוקלל ששימש להיוון תשלומי החכירה העתידיים בחישוב יתרת ההתחייבות בגין חכירה במועד היישום לראשונה של התקן הינו 5%.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים (המשך)

יישום לראשונה של IFRS 16 – חכירות (המשך)

3. הקלות אשר יושמו בעת יישום לראשונה של התקן:

- (א) החברה בחרה להשתמש בשיעור היוון יחיד עבור חוזי חכירה הכוללים מאפיינים דומים.
- (ב) החברה בחרה שלא להכיר ביתרת התחייבות בגין חכירה ויתרת נכס זכות שימוש בגין חכירות אשר למועד היישום לראשונה תקופת החכירה הינה קצרה מ-12 חודשים. חכירות אלו מטופלות כחכירות לטווח קצר.

עדכונים אחרים לתיקונים קיימים:
 החל מיום 1 בינואר, 2019 נכנסו לתוקף עדכונים לתקנים קיימים אשר השפעתם על הדוחות הכספיים של החברה אינה מהותית.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

ד. מימוש אגרות חוב מוחזקות לפדיון וחשיפה לעקום ריבית חסרת הסיכון –

בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בענפי ביטוח כללי בוחנת החברה מדי תקופה ומוודאת כי סכום ההתחייבויות הביטוחיות אינו נמוך משיטת חישוב ההתחייבויות על פי עקרונות הנוהג המיטבי (להלן: "שיטות החישוב") ובוחנת בכל תקופה, את התוצאה הגבוהה, בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

כאמור בבאור 1'2 לדוח הכספי השנתי, ביום 25 באפריל, 2018 החליטה החברה לממש את החזקותיה בתיק אגרות החוב שסווג כמוחזק לפדיון ואשר נמדד עד אותו מועד בעלות מתואמת. לפיכך, החל מאותו מועד נמדדות אגרות החוב בשווי ההוגן ומסווגות כזמינות למכירה.

במועד ההחלטה, עודף השווי ההוגן לעומת העלות המתואמת כפי שמופיעה בספרי החברה (להלן - "העודף") עמד על כ-33.1 מיליון ש"ח. לשינוי הסיווג כאמור לא קיימת השפעה מהותית על הרווח הכולל ויתרת ההון של החברה, וזאת מאחר שעד לאותו מועד הכירה החברה ברווח בגין הפער שבין השווי ההוגן והשווי המותאם של אגרות החוב הנ"ל בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בעת בחינת הנוהג המיטבי מבין "שיטות החישוב". ממועד מימוש תיק אגרות החוב כאמור, ולאחר בחינת "שיטות החישוב", יתרת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי חובה וחבויות הנכללת בדוחות הכספיים הינה לפי שיטת ה"נוהג המיטבי", אשר חשופה לשינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון, וגבוהה משיטת החישוב שנבחרה עובר למועד המימוש לפיה החברה מהוונת את ההתחייבויות לפי שיעור הריבית הגלום בתיק ההשקעות שלה. לפרטים בדבר השפעת השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון לתקופת הדוח, [ראו באור 8 \(א\)\(2\)\(א\)](#).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
(7.1)	0.5	0.6	תשעה חודשים שהסתיימו ביום:
4.6	1.1	1.1	30 בספטמבר, 2019
			30 בספטמבר, 2018
(2.4)	(0.7)	(0.3)	שלושה חודשים שהסתיימו ביום:
(0.6)	0.2	0.2	30 בספטמבר, 2019
			30 בספטמבר, 2018
8.1	1.2	0.8	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

באור 3: מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות וכן הכנסות מהשקעות והוצאות מימון בגין החזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות

ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
1,281,773	-	868,974	412,799	פרמיות שהורווחו ברוטו
339,892	-	280,609	59,283	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
941,881	-	588,365	353,516	פרמיות שהורווחו בשייר
1,236,859	17,223	45,984	1,173,652	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
85,252	-	-	85,252	הכנסות מדמי ניהול
75,719	-	47,516	28,203	הכנסות מעמלות
2,339,711	17,223	681,865	1,640,623	סך הכל הכנסות
2,207,560	-	653,567	1,553,993	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
261,009	-	228,410	32,599	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,946,551	-	425,157	1,521,394	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
282,883	-	177,684	105,199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
67,164	5,034	19,893	42,237	הוצאות הנהלה וכלליות
21,880	11,933	9,119	828	הוצאות מימון
2,318,478	16,967	631,853	1,669,658	סך הכל הוצאות
21,233	256	50,012	(29,035)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
22,815	2,146	19,521	1,148	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
44,048	2,402	69,533	(27,887)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
ליום 30 בספטמבר, 2019				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
13,687,387	-	-	13,687,387	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,680,831	-	2,620,574	1,060,257	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2018				
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
1,262,387	-	791,529	470,858	פרמיות שהורווחו ברוטו
346,830	-	267,499	79,331	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
915,557	-	524,030	391,527	פרמיות שהורווחו בשייר
412,206	16,389	69,338	326,479	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
67,853	-	-	67,853	הכנסות מדמי ניהול
74,495	-	44,045	30,450	הכנסות מעמלות
1,470,111	16,389	637,413	816,309	סך הכל הכנסות
1,411,644	-	691,251	720,393	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
347,122	-	306,617	40,505	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,064,522	-	384,634	679,888	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
260,442	-	158,197	102,245	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
61,102	4,238	22,374	34,490	הוצאות הנהלה וכלליות
28,104	12,265	15,512	327	הוצאות מימון
1,414,170	16,503	580,717	816,950	סך הכל הוצאות
55,941	(114)	56,696	(641)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(3,042)	(131)	(1,702)	(1,209)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
52,899	(245)	54,994	(1,850)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
ליום 30 בספטמבר, 2018				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
11,555,822	-	-	11,555,822	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,621,846	-	2,596,800	1,025,046	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
427,897	-	305,749	122,148	פרמיות שהורווחו ברוטו
116,861	-	97,403	19,458	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
311,036	-	208,346	102,690	פרמיות שהורווחו בשייר
254,690	5,502	11,659	237,529	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
29,807	-	-	29,807	הכנסות מדמי ניהול
27,617	-	16,583	11,034	הכנסות מעמלות
623,150	5,502	236,588	381,060	סך הכל הכנסות
581,759	-	227,804	353,955	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
81,425	-	75,707	5,718	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
500,334	-	152,097	348,237	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
102,838	-	66,273	36,565	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
23,592	1,683	6,848	15,061	הוצאות הנהלה וכלליות
6,510	3,638	2,991	(119)	הוצאות (הכנסות) מימון
633,274	5,321	228,209	399,744	סך הכל הוצאות
(10,124)	181	8,379	(18,684)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
2,571	(42)	2,295	318	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(7,553)	139	10,674	(18,366)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
ליום 30 בספטמבר, 2019				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
13,687,387	-	-	13,687,387	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,680,831	-	2,620,574	1,060,257	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2018

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טוח	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
419,325	-	257,978	161,347	פרמיות שהורווחו ברוטו
117,876	-	86,837	31,039	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
301,449	-	171,141	130,308	פרמיות שהורווחו בשייר
284,249	4,296	10,723	269,230	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
26,588	-	-	26,588	הכנסות מדמי ניהול
27,437	-	14,018	13,419	הכנסות מעמלות
639,723	4,296	195,882	439,545	סך הכל הכנסות
644,539	-	240,458	404,081	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
141,322	-	127,527	13,795	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
503,217	-	112,931	390,286	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
92,233	-	55,737	36,496	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
23,107	1,293	8,109	13,705	הוצאות הנהלה וכלליות
7,786	3,829	3,952	5	הוצאות מימון
626,343	5,122	180,729	440,492	סך הכל הוצאות
13,380	(826)	15,153	(947)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,264	106	1,172	(14)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
14,644	(720)	16,325	(961)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
ליום 30 בספטמבר, 2018				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
11,555,822	-	-	11,555,822	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
3,621,846	-	2,596,800	1,025,046	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר			
אלפי ש"ח			
1,673,458	-	1,054,117	619,341
463,694	-	354,568	109,126
1,209,764	-	699,549	510,215
(41,714)	24,236	104,496	(170,446)
88,338	-	-	88,338
95,384	-	57,872	37,512
1,351,772	24,236	861,917	465,619
1,212,657	-	871,878	340,779
422,868	-	362,123	60,745
789,789	-	509,755	280,034
367,306	-	227,387	139,919
75,671	4,246	22,040	49,385
36,925	16,417	19,381	1,127
1,269,691	20,663	778,563	470,465
82,081	3,573	83,354	(4,846)
(19,765)	1,900	(20,037)	(1,628)
62,316	5,473	63,317	(6,474)

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו
והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך הכל הכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על
ההכנסה
**סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על
ההכנסה**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

מבוקר			
אלפי ש"ח			
11,198,066	-	-	11,198,066
3,562,723	-	2,541,620	1,021,103

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות (אחרים *)	ענפי רכוש (ואחרים **)	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
254,836	382,259	146,725	208,750	992,570
184,655	7,091	12,360	120,789	324,895
70,181	375,168	134,365	87,961	667,675
5,569	52,874	16,456	4,411	79,310
64,612	322,294	117,909	83,550	588,365
15,775	10,717	16,679	2,813	45,984
19,833	1,060	2,224	24,399	47,516
100,220	334,071	136,812	110,762	681,865
190,823	244,517	115,586	102,641	653,567
142,247	7,149	19,319	59,695	228,410
48,576	237,368	96,267	42,946	425,157
27,731	68,706	30,651	50,596	177,684
6,246	7,067	2,718	3,862	19,893
8,744	-	-	375	9,119
91,297	313,141	129,636	97,779	631,853
8,923	20,930	7,176	12,983	50,012
6,725	4,596	7,156	1,044	19,521
15,648	25,526	14,332	14,027	69,533
1,589,058	323,315	551,180	157,021	2,620,574
389,777	319,426	461,104	62,202	1,232,509

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 47.7% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 55.6% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2018

סה"כ	ענפי רכוש (ואחרים **)	ענפי חבויות (אחרים *)	רכב רכוש	רכב חובה	
					בלתי מבוקר
					אלפי ש"ח
849,297	192,535	129,015	297,133	230,614	פרמיות ברוטו
294,929	103,255	14,662	6,178	170,834	פרמיות ביטוח משנה
554,368	89,280	114,353	290,955	59,780	פרמיות בשייר
30,338	4,233	16,136	18,271	(8,302)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
524,030	85,047	98,217	272,684	68,082	פרמיות שהורווחו בשייר
69,338	4,622	20,864	14,752	29,100	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
44,045	22,064	1,645	772	19,564	הכנסות מעמלות
637,413	111,733	120,726	288,208	116,746	סך כל ההכנסות
691,251	76,763	100,161	190,602	323,725	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
306,617	45,539	14,456	4,433	242,189	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
384,634	31,224	85,705	186,169	81,536	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
158,197	46,048	27,185	61,467	23,497	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,374	4,638	3,107	7,155	7,474	הוצאות הנהלה וכלליות
15,512	344	-	-	15,168	הוצאות מימון
580,717	82,254	115,997	254,791	127,675	סך כל ההוצאות
56,696	29,479	4,729	33,417	(10,929)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(1,702)	(104)	(517)	(365)	(716)	הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
54,994	29,375	4,212	33,052	(11,645)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מיסים על הכנסה
2,596,800	135,815	488,121	271,286	1,701,578	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)
1,140,105	63,653	417,508	267,535	391,409	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 49.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 57.7% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים **)	ענפי חבויות (אחרים *) בלתי מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
289,849	67,495	45,165	107,650	69,539	פרמיות ברוטו
97,446	40,135	4,023	2,744	50,544	פרמיות ביטוח משנה
192,403	27,360	41,142	104,906	18,995	פרמיות בשייר
(15,943)	654	435	(11,527)	(5,505)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
208,346	26,706	40,707	116,433	24,500	פרמיות שהורווחו בשייר
11,659	866	4,069	2,843	3,881	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
16,583	8,883	839	417	6,444	הכנסות מעמלות
236,588	36,455	45,615	119,693	34,825	סך כל ההכנסות
227,804	31,714	37,524	88,736	69,830	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
75,707	19,059	6,397	1,279	48,972	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
152,097	12,655	31,127	87,457	20,858	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
66,273	18,945	11,379	27,022	8,927	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
6,848	1,420	955	2,308	2,165	הוצאות הנהלה וכלליות
2,991	84	-	-	2,907	הוצאות מימון
228,209	33,104	43,461	116,787	34,857	סך כל ההוצאות
8,379	3,351	2,154	2,906	(32)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
2,295	205	800	626	664	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
10,674	3,556	2,954	3,532	632	סה"כ רווח כולל לפני מסים על הכנסה
2,620,574	157,021	551,180	323,315	1,589,058	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)
1,232,509	62,202	461,104	319,426	389,777	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 49.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 57.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2018

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים **)	ענפי חבויות (אחרים *)	רכב רכוש	רכב חובה	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
239,208	58,340	37,723	83,551	59,594	פרמיות ברוטו
81,088	31,086	4,580	1,910	43,512	פרמיות ביטוח משנה
158,120	27,254	33,143	81,641	16,082	פרמיות בשייר
(13,021)	(966)	2,143	(9,368)	(4,830)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
171,141	28,220	31,000	91,009	20,912	פרמיות שהורווחו בשייר
10,723	1,134	3,270	2,493	3,826	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
14,018	6,977	542	249	6,250	הכנסות מעמלות
195,882	36,331	34,812	93,751	30,988	סך כל ההכנסות
240,458	23,354	29,861	63,880	123,363	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
127,527	15,381	6,177	1,542	104,427	חלקם של מבטחי המשנה תשלומים ובשינוי התחייבויות בגין חוזי ביטוח
112,931	7,973	23,684	62,338	18,936	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
55,737	16,679	9,085	21,418	8,555	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
8,109	1,703	1,110	2,483	2,813	הוצאות הנהלה וכלליות
3,952	82	-	-	3,870	הוצאות מימון
180,729	26,437	33,879	86,239	34,174	סך כל ההוצאות
15,153	9,894	933	7,512	(3,186)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,172	52	354	240	526	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
16,325	9,946	1,287	7,752	(2,660)	סה"כ רווח (ההפסד) כולל לפני מסים על הכנסה
2,596,800	135,815	488,121	271,286	1,701,578	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)
1,140,105	63,653	417,508	267,535	391,409	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 51.72% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 62.6% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים **)	ענפי חבויות (אחרים *) מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,070,768	245,089	162,359	383,906	279,414	פרמיות ברוטו
364,083	131,464	18,643	8,223	205,753	פרמיות ביטוח משנה
706,685	113,625	143,716	375,683	73,661	פרמיות בשייר
7,136	356	10,055	10,429	(13,704)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
699,549	113,269	133,661	365,254	87,365	פרמיות שהורווחו בשייר
104,496	7,396	31,413	22,828	42,859	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
57,872	29,395	2,219	1,033	25,225	הכנסות מעמלות
861,917	150,060	167,293	389,115	155,449	סך כל ההכנסות
871,878	101,684	131,497	254,075	384,622	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
362,123	65,798	23,660	6,705	265,960	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
509,755	35,886	107,837	247,370	118,662	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
227,387	64,380	38,629	88,071	36,307	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,040	4,385	2,903	6,865	7,887	הוצאות הנהלה וכלליות
19,381	469	-	-	18,912	הוצאות מימון
778,563	105,120	149,369	342,306	181,768	סך כל ההוצאות
83,354	44,940	17,924	46,809	(26,319)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(20,037)	(1,335)	(6,063)	(4,403)	(8,236)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
63,317	43,605	11,861	42,406	(34,555)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה
2,541,620	135,880	486,586	262,216	1,656,938	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018
1,128,269	56,972	410,293	257,423	403,581	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2018

(*) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 50.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אשר הפעילות בגינו מהווה 58.6% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

נתונים לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר):

סה"כ	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ביטוח חיים ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			קבוצתי	פרט	משנת 2004	עד שנת 2003	עד שנת (1)1990
אלפי ש"ח							
412,799	16,068	10,432	-	61,410	260,318	56,149	8,422
2,330,805					2,330,805		
90,290					67,236	18,016	5,038
52,844					52,844		
746,610	8,096	24,370	(136)	25,901	443,345	196,798	48,236
807,383					807,383		
(27,887)	(2,359)	(19,924)	129	2,552	(6,477)	1,044	(2,852)
5,234					5,234		

פרמיות ברוטו:
 תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות
 לעתודות ביטוח
 סה"כ מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
 מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
 ביטוח ברוטו
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
 השקעה
 סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח
 חיים
 מזה רווח כולל מחוזי השקעה

הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות.
 - (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
- המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר):

סה"כ	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ביטוח חיים לא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות ביטוח חיים (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה הכוללות מרכיב חיסכון			
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1)1990	
			אלפי ש"ח					
470,858	14,669	8,754	-	64,251	320,584	54,120	8,480	פרמיות ברוטו:
2,249,213					2,249,213			תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
65,881					56,980	10,873	(1,972)	סה"כ מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
39,476					39,476			מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה
517,794	7,358	2,381	123	27,978	333,472	103,632	42,850	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
202,599					202,599			תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
(1,850)	(4,990)	690	68	(1,649)	2,606	3,725	(2,300)	סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
5,193					5,193			מזה רווח כולל מחוזי השקעה

הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות.
 (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
 המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל.
 החוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר):

סה"כ	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ביטוח חיים ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות ביטוח חיים (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה הכוללות מרכיב חיסכון			
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1)1990	
			אלפי ש"ח					
122,148	4,682	1,970	-	19,652	72,692	20,334	2,818	פרמיות ברוטו:
982,634					982,634			תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
28,821					23,617	6,190	(986)	סה"כ מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
19,350					19,350			מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
175,283	2,616	20,051	(42)	4,030	99,831	39,996	8,800	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
178,672					178,672			סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
(18,366)	(109)	(20,162)	18	2,389	1,540	1,003	(3,045)	מזה רווח כולל מחוזי השקעה
2,174					2,174			

(הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביטוחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות.
 - (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
- המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר):

סה"כ	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ביטוח חיים ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (1)1990
			אלפי ש"ח				
161,347	4,938	3,371	-	21,857	110,374	17,947	2,860
637,956					637,956		
26,541					20,458	6,130	(47)
13,091					13,091		
229,031	2,843	1,966	(33)	7,992	137,605	65,423	13,235
175,050					175,050		
(961)	(1,149)	(12)	68	2,537	1,856	(1,987)	(2,274)
1,457					1,457		

פרמיות ברוטו:

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

סה"כ מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)

מזה דמי ניהול בגין חוזי השקעה תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
- (2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות במועד לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018 (מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ביטוח חיים ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			קבוצתי	פרט	משנת 2004	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
					תלוי תשואה		
אלפי ש"ח							
619,341	22,974	12,108	-	81,760	418,715	72,626	11,158
2,882,931					2,882,931		
87,729					78,780	9,558	(609)
58,362					58,362		
487,059	11,787	4,883	84	27,490	325,436	49,665	67,714
(146,280)					(146,280)		
(6,474)	(1,672)	86	261	136	(1,992)	(2,360)	(933)
4,909					4,909		

פרמיות ברוטו:
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח סה"כ מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2) דמי ניהול בגין חוזי השקעה תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים מזה רווח כולל מחוזי השקעה

הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
- (2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות במועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

א. מדיניות ההנהלה

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח את כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה שהינה גוף מוסדי, כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה").

בחודש נובמבר, 2017 קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - "יעד הון") לצורך חלוקת דיבידנד לפי המתווה הבא:

חלוקת דיבידנד תותר רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפחות בשיעורים הנקובים בטבלה מטה, לפי חוזר סולבנסי או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר;

החל מהדוחות הכספיים ליום 31/12/2024	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2023	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2020	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2019	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2018	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2017
108%	107%	106%	104%	102%	101%

ב. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

החל משנת 2016 חל על החברה משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בנוסף למשטר ההון הקודם. החל מחודש נובמבר 2018 זהו משטר ההון היחיד החל עליה כמפורט להלן.

בחודש יוני, 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "חוזר סולבנסי") שנועדו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה ע"י האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והוא מיושם בישראל החל מ-30 ביוני, 2017 על נתוני 31 בדצמבר, 2016.

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Margin Risk).

ב. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לדרישות ההון כדלהלן:

1. עמידה בדרישות ההון (SCR):

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2024 (להלן – "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

2. דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2017 ואילך

בחודש דצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". בחודש אוגוסט 2018 נשלחו מכתבים למנהלי חברות הביטוח הכוללים הוראות והבהרות בקשר לחוזר זה. החוזר על הבהרותיו יכונה להלן "חוזר הגילוי".

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר, 2017 יפורסם באתר האינטרנט של החברה עד 29 בנובמבר, 2018; בגין נתוני דצמבר 2018 עד 15 ביולי, 2019 ובגין נתוני 30 ביוני, 2019 יפורסם עד 31 בדצמבר, 2019. מכאן ואילך יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה וזאת החל מהדוח על נתוני דצמבר 2018, אימוץ מוקדם אפשרי. כמו כן החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר, 2018, לחברה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החישוב שערכה החברה כאמור, נבדק, על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה, בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהותי מהנחות המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

באור 4 - הון ודרישות הון (המשך)

ב. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

בדוח המיוחד של רואה החשבון המבקר מופנית תשומת הלב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטורים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

לפירוט נוסף ראה סעיף 8 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של החברה בחודש יולי 2019.

ג. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתי של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר, 2018, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום לחברה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

לעניין דיבידנד ששולם בתקופת הדוח ראה [באור 8\(ב\)8](#)

ד. השפעת חוזר הממונה מחודש נובמבר 2019

בחודש נובמבר, 2019 פרסם הממונה חוזר בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר"). על פי אומדן ראשוני שעשתה החברה ההשפעה הצפויה של יישום החוזר הינה הקטנת יחס כושר הפירעון בהשוואה ליחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר 2018. לפרוט נוסף ראה [באור 8\(א\)1\(ג\)](#) וסעיף 8 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של החברה בחודש יולי 2019.

מכשירים פיננסיים באור 5 :-

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
148,636	146,697	148,299	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
6,373,690	6,534,793	7,609,062	נכסי חוב סחירים
357,541	340,746	475,663	נכסי חוב שאינם סחירים
2,313,492	2,358,614	2,609,984	מניות
1,806,754	1,709,882	2,187,920	השקעות פיננסיות אחרות
10,851,477	10,944,035	12,882,629	סך הכל השקעות פיננסיות
212,033	526,961	707,705	מזומנים ושווי מזומנים
103,828	97,650	94,032	אחר
11,315,974	11,715,343	13,832,665	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות.

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, החברה מעריכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 30 בספטמבר, 2019				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
7,609,062	-	-	7,609,062	השקעות פיננסיות
475,663	-	475,663	-	נכסי חוב סחירים
2,609,984	99,063	-	2,510,921	נכסי חוב שאינם סחירים
2,187,920	415,277	-	1,772,643	מניות
12,882,629	514,340	475,663	11,892,626	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

ליום 30 בספטמבר, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
6,534,793	-	-	6,534,793	השקעות פיננסיות
340,746	-	340,746	-	נכסי חוב סחירים
2,358,614	69,135	-	2,289,479	נכסי חוב שאינם סחירים
1,709,882	230,390	-	1,479,492	מניות
10,944,035	299,525	340,746	10,303,764	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
6,373,690	-	-	6,373,690	השקעות פיננסיות
357,541	-	357,541	-	נכסי חוב סחירים
2,313,492	80,592	-	2,232,900	נכסי חוב שאינם סחירים
1,806,754	263,472	-	1,543,282	מניות
10,851,477	344,064	357,541	10,149,872	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

תנועה בנכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
80,592	263,472	344,064
2,498	2,029	4,527
15,973	173,996	189,969
-	(24,220)	(24,220)
99,063	415,277	514,340
2,498	3,283	5,781

יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)

סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד (*

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019

(* מתוכם: סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר, 2019

במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
68,992	135,303	204,295
143	19,204	19,347
-	94,879	94,879
-	(18,996)	(18,996)
69,135	230,390	299,525
143	18,690	18,833

יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)

סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד (*

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018

(* מתוכם: סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר, 2018

במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
490,232	401,203	89,029
(4,643)	(3,940)	(703)
32,971	22,234	10,737
(4,220)	(4,220)	-
514,340	415,277	99,063
(4,893)	(4,190)	(703)

יתרה ליום 1 ביולי, 2019

סך ההפסדים שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019

(*) מתוכם: סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו

ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30

בספטמבר, 2019

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
220,797	151,619	69,178
10,504	10,547	(43)
70,964	70,964	-
(2,740)	(2,740)	-
299,525	230,390	69,135
10,476	10,519	(43)

יתרה ליום 1 ביולי, 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018

(*) מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו

ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום

30 בספטמבר, 2018

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
204,295	135,303	68,992
8,274	6,346	1,928
158,982	149,310	9,672
(27,487)	(27,487)	-
<u>344,064</u>	<u>263,472</u>	<u>80,592</u>
7,253	5,325	1,928

יתרה ליום 1 בינואר, 2018

סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד (*) רכישות מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2018

במהלך שנת 2018 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2019	
שווי הוגן	הערך בספרים
	בלתי מבוקר
	אלפי ש"ח
1,155,082	851,475
172,808	166,254
<u>1,327,890</u>	<u>1,017,729</u>
	<u>1,436</u>

אגרות חוב מיועדות

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

מוצגים כהלוואות וחייבים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 30 בספטמבר, 2018	
הערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
821,587	1,063,507
192,733	199,183
1,014,320	1,262,690
1,469	

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 מוצגים כהלוואות וחייבים
 סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
 ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2018	
הערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	
828,172	1,050,682
222,454	223,475
1,050,626	1,274,157
1,638	

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 מוצגים כהלוואות וחייבים
 סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
 ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו כאמור [בבאור 5א' \(2\)](#):
 החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 30 בספטמבר, 2019				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
692,612	-	-	692,612	נכסי חוב סחירים
86,842	71,644	-	15,198	מניות
84,121	68,294	-	15,827	השקעות פיננסיות אחרות
<u>863,575</u>	<u>139,938</u>	<u>-</u>	<u>723,637</u>	סה"כ

ליום 30 בספטמבר, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
923,291	-	-	923,291	נכסי חוב סחירים
74,850	69,330	-	5,520	מניות
52,680	29,478	-	23,202	השקעות פיננסיות אחרות
<u>1,050,821</u>	<u>98,808</u>	<u>-</u>	<u>952,013</u>	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
1,023,523	-	-	1,023,523	נכסי חוב סחירים
79,301	69,490	-	9,811	מניות
73,236	22,374	-	50,862	השקעות פיננסיות אחרות
<u>1,176,060</u>	<u>91,864</u>	<u>-</u>	<u>1,084,196</u>	סה"כ

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

תנועה בנכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
69,490	22,374	91,864
(128)	3,471	3,343
2,282	44,401	46,683
-	(1,952)	(1,952)
<u>71,644</u>	<u>68,294</u>	<u>139,938</u>
(128)	3,412	3,284

יתרה ליום 1 בינואר, 2019 (מבוקר)

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד *

רכישות

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019

(* מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא

מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים

נכון ליום 30 בספטמבר, 2019

במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
69,258	28,379	97,637
72	5,103	5,175
-	(4,004)	(4,004)
<u>69,330</u>	<u>29,478</u>	<u>98,808</u>
72	4,890	4,962

יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)

סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד *

מכירות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018

(* מתוכם: סך הרווחים לתקופה שלא מומשו

ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים

נכון ליום 30 בספטמבר, 2018

במהלך התקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
69,458	63,826	133,284
(96)	2,714	2,618
2,282	1,754	4,036
<u>71,644</u>	<u>68,294</u>	<u>139,938</u>
<u>(96)</u>	<u>2,713</u>	<u>2,617</u>

יתרה ליום 1 ביולי, 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (* רכישות

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2019

(* מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר, 2019

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2019, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח		
או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
69,392	28,936	98,328
(62)	542	480
<u>69,330</u>	<u>29,478</u>	<u>98,808</u>
<u>(62)</u>	<u>334</u>	<u>272</u>

יתרה ליום 1 ביולי, 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*

יתרה ליום 30 בספטמבר, 2018

(* מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר, 2018

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
מבוקר		
אלפי ש"ח		
69,258	28,379	97,637
232	(423)	(191)
-	301	301
-	(5,883)	(5,883)
69,490	22,374	91,864
232	(845)	(613)

יתרה ליום 1 בינואר, 2018

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

(* מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2018

במהלך שנת 2018, לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

ג. התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר, 2019	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
13,125	10,000
298,218	269,829
311,343	279,829
-	2,213
	282,042

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

סך התחייבות בגין חכירה

סך הכל התחייבויות פיננסיות

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

ליום 30 בספטמבר, 2018	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
280,928	271,254

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר, 2018	
הערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	
10,000	10,000
278,729	270,206
288,729	280,206

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:
כתבי התחייבות נדחים מתאימים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל התחייבויות פיננסיות

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה, זאת כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת אישור לתובענה ייצוגית כנגד החברה. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל משלב בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ועד לשלב שבו התובענה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%), כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בערעור, אם לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרים בהם במסגרת ניהול ההליכים קיימת נכונות להגיע לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מבניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית המפורטת בסעיף 14 להלן, לפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין בקשה זו.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה או הפרשה בגובה נכונות החברה לפשרה, לפי העניין.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות:

1. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וחברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות") ביום 1 ביוני, 2011. סכום התביעה הקבוצתית עמד על סך 16.5 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות מעכבות אצלן תגמולי ביטוח מחמת עיקולים או צווי כינוס המוטלים על תגמולים אלו, וכאשר תגמולים אלו מועברים לבסוף למבוטח, הם מועברים בערכים נומינאליים בלבד, או במקרים מסוימים, בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, וזאת לכאורה בניגוד לדין, הקובע חובת שיערוך.

באור 6: התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

עילות התובענה שנטענו במקור היו, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות מכוח חוק השומרים והפרת חובת הנאמנות. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט ביום 22 במרס, 2012, צומצמה גדר המחלוקת לעילת עשיית עושר ולא במשפט בלבד.

ביום 12 בדצמבר, 2012 לאחר חקירת המומחה מטעם המבקשים, הגשת עיקרי טיעון והצגת סיכומים בעל פה מטעם הצדדים, ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית. במסגרת ההחלטה, הוגדרו חברי הקבוצה כמבוטחים וניזוקים אשר תגמולי הביטוח ששולמו להם לאחר 1 ביוני, 2008 ואשר זכותם לתשלום עוכבה בגין עיקול שהוטל על הנכס. עילת התביעה הוגדרה כזכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט ומכוח חוק חוזה הביטוח.

ביום 13 באוקטובר, 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה, אשר אושר על ידי בית המשפט ביום 29 במרס, 2018 וניתן לו תוקף של פסק-דין. בהתאם להסדר הפשרה ולהסכמת הצדדים, החברה העבירה ביום 26 במאי, 2019 את הסכום שנקבע בפסק הדין, לקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד לפי חוק תובענות ייצוגיות; וביום 5 באוגוסט, 2019 שילמה החברה את יתרת שכר הטרחה לב"כ המבקשים.

2. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"), ביום 13 ביוני, 2012. סכום התביעה הקבוצתית הינה על סך של כ-37 מיליון ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות גובות סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית. הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הינה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כמו כן, עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

ביום 21 בנובמבר, 2016 ניתנה החלטת בית משפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגיות במסגרתה נקבע כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה: "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003 (פוליסות המכונות בשמות שונים כגון "עדיף", "מיטב", "יותר", "עדי", "מעולה" וכיו"ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – היינו: ביחס לחברה החל מיום 13 ביוני, 2005. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפדה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

ביום 5 במרס, 2017 הגישו התובעים בקשה לאיחוד הדיון בתיק יחד עם תיקים שהוגשו כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (הראל, כלל, מגדל ומנורה) באותו נושא. בקשה זו התקבלה ונקבע כי כל התיקים, לרבות התיק כנגד החברה, יאוחדו וידונו בפני השופטת מיכל נדב יחד עם התיק המתנהל נגד הפניקס.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. המשך

ביום 16 במאי, 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה לאשר באופן חלקי את התובענה כייצוגית, וכן כי ההליכים בבית המשפט המחוזי יותלו עד להשלמת ההליכים בבקשת רשות הערעור בעליון.

בית המשפט העליון נעתר לבקשה והורה על התליית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

ביום 3 בספטמבר, 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לבית המשפט העליון, אשר חוזרת בעיקרה על עמדתו כפי שהוגשה לבית המשפט המחוזי.

ביום 6 בפברואר, 2019 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור בבית המשפט העליון, במסגרתו הציע בית המשפט כי בקשות הערעור ימחקו וכי כל הטיועונים, לרבות הזכות להגיש ערעור בתום הדיון במחוזי, ישמרו לצדדים. החברה קיבלה את המלצת בית המשפט והודיעה על משיכת בקשת רשות הערעור. בנסיבות אלו, ימשך הדיון בתובענה לגופה בבית המשפט המחוזי. כתב תביעה כנגד כל החברות הוגש לבית המשפט המחוזי וכתבי הגנה מטעם החברות הוגשו גם כן. התיק נקבע לדיון ליום 30 בינואר, 2020.

3. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ו-7 חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות") ביום 7 באוגוסט, 2016. סכום התביעה הקבוצתית הינו 100,000,000 ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות מוכרות ביטוחי רכב חובה ומקיף כאשר תעריפי הביטוח נקבעים על פי פרמטרים קבועים מראש וביניהם גיל המבוטח. אולם, כאשר גילו של המבוטח משתנה במהלך תקופת הביטוח, המשיבות אינן משנות את התעריף בהתאם לשינוי הצפוי בגיל. לטענת המבקשים, קביעת דמי הביטוח בהתעלמות מהשינוי בגיל המבוטח במהלך תקופת הביטוח, גורמת לגבייה ביתר, שתוצאתה בגביית פרמיות יקרות יותר, ללא עילה או צורך והתעשרות שלא כדין של המשיבות על גבם של המבוטחים.

בעקבות בקשת המבקשים והסכמת המשיבות, וביניהן החברה, אושר למבקשים לתקן את התביעה והבקשה לאשרה כתובענה ייצוגית כך שתעסוק אך ורק בקביעת דמי התעריף של ביטוח מקיף (שכן חלק מעילות התביעה, כפי שנוסחו על ידי המבקשים, נדונו בשתי בקשות לאישור שונות אשר עסקו באותו נושא).

בדיון מקדמי שהתקיים ביום 22 בפברואר, 2018, הוסכם כי במקום חקירות נגדיות, יעביר ב"כ המבקשים רשימת שאלות לכל מצהיר, והמצהירים ישיבו על שאלות אלו בכתב, בכפוף לזכות החברה להתנגד לשאלות. עוד נקבע כי החברה רשאית לפי בחירתה, להעביר רשימת שאלות למענה ע"י המבקשים. ביום 24 ביוני, 2018 הגישו הצדדים בקשה להסדר דיוני, לפיו יגישו עיקרי סיכומים בכתב ולאחר מכן ייקבע מועד לשמיעת סיכומים בעל פה. ביום 26 ביולי, 2018 אישר בית המשפט את ההסדר הדיוני האמור. ביום 28 באוקטובר, 2018 הגישו המבקשים סיכומים מטעמם; וביום 26 בפברואר, 2019 הוגשו סיכומים מטעם המשיבות. ביום 6 במרס, 2019 התקיים דיון בהליך, במסגרתו הושלמו הסיכומים בעל פה על ידי הצדדים. ביום 26 במרס, 2019 הודיעו המבקשים לבית המשפט כי הם חוזרים בהם מבקשת האישור. ביום 30 באפריל, 2019 ניתן פסק דין המוחק את בקשת האישור לאור הסתלקות המבקשים וכן דוחה את תביעותיהם האישיות, תוך פסיקת הוצאות לטובת החברה.

4. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 7 בספטמבר, 2016. סכום התביעה הקבוצתית מוערך בסכום של 8,100,000 ש"ח. עניינה של התובענה בטענה בדבר גביית הוצאות ניהול השקעות ללא הסכמה מפורשת על כך במסגרת הפוליסה (הגביה של הוצאות ניהול אינה מנוגדת לדיון והטענה היא כי לא היתה הסכמה חוזית על-פי הפוליסה המתירה גביה של הוצאות אלו); כי החברה הציגה כביכול מצגי שווא, לפיהם העלות היחידה שיש לחוסכים היא דמי ניהול; וכי החברה לא גילתה ללקוחותיה במסגרת הדוחות האישיים ששלחה כי נוכח הוצאות ניהול השקעות, וזאת עד לדוחות החל משנת 2014. הקבוצה אותה מעוניינת לייצג התובעת היא כל בעלי פוליסת חסכון "Best Invest אישי" של המשיבה בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. ביום 14 ביוני, 2018 הגישו הצדדים

באור 6: התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

4. המשך

בהליך הנ"ל - יחד עם הצדדים בהליכים נוספים המתנהלים נגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא - בקשה לאישור הסדר דיוני, לפיו תצורף עמדת המאסדר - שהוגשה במסגרת הליכים המתנהלים באותה עילה בבתי הדין לעבודה - כראיה בתיק. בית המשפט נעתר לבקשה. ביום 31 במאי, 2019 ניתנה החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית. ביום 15 ביולי, 2019 הגישו הנתבעות בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה והתליית ההליך עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בהתאם להחלטת בית המשפט, בשלב זה מוארך המועד להגשת כתב הגנה עד להחלטה אחרת. ביום 26 בספטמבר, 2019 הגישה החברה בקשת רשות ערעור על ההחלטה המאשרת את התובענה כייצוגית לבית המשפט העליון. ביום 3 בנובמבר, 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה לרשות ערעור מצריכה תשובה; וכי גם היועץ המשפטי לממשלה מתבקש להגיש את עמדתו בכתב בעניין.

5.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 13 בנובמבר, 2016. הערכת התובעות באשר לסכום הנזק המצרפי של כלל חברי הקבוצה, הינו בגבולות 5 מיליון ש"ח לערך, לשנת 2015 בלבד. עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפרה כביכול התחייבויותיה במסגרת פוליסות לביטוח מנהלים הכוללות גם כיסוי לאובדן כושר עבודה, באופן כזה שהחברה, בין היתר, מסיטה כספי מבוטחים וגורעת כספים ביתר מתוך רכיבי הגמל והפיצויים המופרשים על-ידי המבוטחים לטובת רכיב אובדן כושר עבודה, ובכך מקטינה לכאורה את הסכומים הנצברים עבור המבוטחים כפנסיה (גמל ופיצויים) ומגדילה את הפרמיות הנגבות על-ידה עבור רכיב אובדן כושר עבודה, וזאת בניגוד לדין ולתנאי פוליסת הביטוח. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג כוללת "כל מבוטח בעל פוליסת ביטוח מנהלים וכן ביטוח אובדן כושר עבודה, החל משנת 2015".

בין הצדדים התנהלו מגעים אשר הבשילו לחתימה על בקשת הסתלקות, לפיה בקשת האישור תימחק בכפוף להתחייבות החברה לתיקון המגבלה הטכנולוגית בעטיה נוצרה אי-ההתאמה הרישומית באותן פוליסות, ותשלם סך של 280,000 ש"ח כגמול ושכ"ט למבקשות ובאי כוחן ("בקשת ההסתלקות"). ביום 13 בפברואר, 2018 הגישו המבקשות את בקשת ההסתלקות לבית הדין. ביום 21 באוקטובר, 2018 הוגשה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, במסגרתה התנגד היועמ"ש לאישור בקשת ההסתלקות והמליץ על מינוי בודק חיצוני. ביום 31 בדצמבר, 2018 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר כללה גם תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 26 בפברואר, 2019 הגישו הצדדים בקשה מתוקנת לאישור הסדר פשרה. ביום 14 באוגוסט, 2019 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, המתנגדת להסדר הפשרה המתוקן. ביום 2 באוקטובר, 2019 התקיים דיון בתיק, במסגרתו הודיעו הצדדים על משיכת הסדר הפשרה, נוכח עמדתו של היועמ"ש. דיון הוכחות בתיק נקבע ליום 5 בפברואר, 2020.

6.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 22 בינואר, 2017. סכום התובענה מוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור בטענת המבקשים לגביית יתר מן המבוטחים, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. לשיטת המבקשים, הגדרת הקבוצה כוללת את מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה שבע שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח ואשר לא קיבלו מאת החברה את ההפחתה. ביום 22 ביוני, 2017 התקיים דיון קדם משפט יחד עם תביעות נוספות שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא. בית המשפט קבע כי נכון לשלב זה של ההליך, כלל התביעות העוסקות בפרקטיקת מעבר גיל ידונו במאוחד. ביום 28 במאי, 2019 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו נקבע כי על המשיבות להגיש תשובה בכתב לשאלת בית המשפט (תשובה כאמור הוגשה ביום 10 ביולי, 2019). התיק נקבע לדיוני הוכחות לימים 8 בדצמבר, 2019, 14 בינואר, 2020 ו- 19 בפברואר, 2020.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ו-2 חברות ביטוח נוספות ביום 27 באפריל, 2017. סכום התביעה כנגד המשיבות הוערך על ידי המבקשים על סך של 44,395,750 ש"ח (סכום התובענה נגד החברה בלבד עומד על סך של 15,870,750 ש"ח). עניינה של התובענה, בטענה לגביית יתר, שלא כדין, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים ובניגוד להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), תשמ"ד-1984 (להלן: "תקנות דמי ביטוח באשראי"), אשר קובעות אחוז ריבית מקסימלי. הקבוצה הוגדרה ככל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוחחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות דמי ביטוח באשראי חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה או דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות.
- הסעדים המבוקשים הינם פיצוי/ השבה בדרך של החזר סכום הריבית העודפת שנגבה מהקבוצה שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן.
- הצדדים מנהלים מו"מ לסיום ההליך על דרך הפשרה, בהתאם למתווה שבוצע בתיקים מקבילים שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות בעבר. במסגרת מתווה זה, תבוצע השבה של רוב הסכומים שנגבו ביתר באמצעות מתן הנחה בדמי אשראי לרוכשים עתידיים. על ב"כ המבקשים לעדכן את בית המשפט בדבר המגעים לפשרה עד ליום 15 בדצמבר, 2019.
8. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 24 במאי, 2017. סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה הינו סך של 75 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה לפיה החברה מפרה את חובתה החוזית על פי פוליסת מקיף לרכב מסחרי מעל 3.5 טון ורכב אחר ("הפוליסה"), כאשר היא מסרבת לשלם למבוטחים בעלי רכב מסחרי את ירידת הערך הנגרמת לכלי הרכב המבוטח כתוצאה ממקרה ביטוח. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מבוטחי החברה בעלי רכב מסחרי, אשר רכשו ו/או ירכשו מהחברה את הפוליסה לביטוח מקיף לכלי רכב מסחרי מעל 3.5 טון ורכב אחר, אשר כתוצאה ממקרה ביטוח כהגדרתו בפוליסה נגרם ו/או ייגרם לכלי הרכב שלהם נזק מסוג ירידת ערך.
- עילות התביעה הנטענות, בין היתר, הן הפרת הסכם; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות אמון ותום לב בהתאם לחוק החוזים; תיאור מטעה ו/או פגיעה בנסיבות מיוחדות כאמור בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) תשמ"א-1981.
- הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם צו הצהרתי לפיו הנזק של ירידת ערך, בגין מקרה הביטוח, הינו נזק המכוסה בפוליסה; וכן שיפוי כל מבוטחי החברה אשר היו מבוטחים בפוליסה ואשר לכלי הרכב שלהם נגרם ו/או יגרם נזק של ירידת ערך כתוצאה ממקרה ביטוח, במלוא ירידת הערך כפי שתקבע על ידי שמאי מוסמך, או כל סעד אחר שיקבע בית המשפט.
- ביום 11 בינואר, 2018 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, במסגרתו התבקשו הצדדים על-ידי בית המשפט לבוא בדברים בניסיון להגיע להסכמות בדבר פתרון המחלוקת מושא בקשת האישור על דרך של תשלום פיצוי חלקי לחברי הקבוצה. הצדדים הודיעו לבית המשפט כי הסכימו לפנות להליך גישור, המתנהל בימים אלה בפני כב' השופט (בדימ') יצחק ענבר. דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 27 בנובמבר, 2019.

באור 6: התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

9. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 6 בספטמבר, 2017. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על 1,269.4 ש"ח, כאשר הנזק הכולל של הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. עניינה של התובענה הינה בטענה כי החברה משלמת במועד מאוחר למועד הפירעון סכומים שנפסקו לחובתה על ידי רשות שיפוטית וזאת מבלי להוסיף לסכום ששולם על ידה הפרשי הצמדה וריבית כדין. במסגרת תשובת החברה לבקשה לאישור הבהירה החברה כי היא אינה נוקטת במדיניות של עיכוב תשלומים שנקבעו מכוח החלטה שיפוטית; כי היא פועלת בהתאם לדין ומשלמת את הסכומים שנקבעו במועד; וכי בהסכמי הפשרה בין הצדדים לא נקבע כל מועד לתשלום סכום התמורה, ובנסיבות אלה יש להשלימו בהתאם לנוהג הקיים, על פיו יש להעביר את הכספים בתוך 30 ימים. ביום 19 בפברואר, 2019 התקיים דיון מקדמי בתיק, במסגרתו הציע בית המשפט לצדדים לפנות להליך גישור. ביום 13 במרס, 2019 הודיעו חלק מהמשיבות בהליך לבית המשפט על הסכמתן להעביר את התיק לגישור בפני כב' השופט (בדימ') אסתר דודקביץ'. ביום 24 במרס, 2019 קבע בית המשפט כי הצדדים יפנו לגישור כמוסכם ויודיעו לבית המשפט על תוצאותיו.
10. בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה אשר הוגשה ביום 6 בספטמבר, 2017. סכום התביעה המוערך על ידי המבקש עומד על סך של 14,500,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור, בטענת המבקשת, להשבת דמי הפגיעה ששילמה כמעסיקה למוסד לביטוח לאומי, בתקופת ההשבה, בגין תקופת הזכאות הראשונה, כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק המל"ל"), בעקבות תאונות דרכים שאירעו לעובדיה הניזוקים, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי. הקבוצה בשמה מעוניינת המבקשת לפעול, הוגדרה כציבור המעבידים/מעסיקים "הרגילים" (למעט המדינה, קבוצת המעבידים המורשים וקבוצת המעבידים המיוחסת), אשר שילמו/החזירו למל"ל, במהלך תקופת ההשבה, בגין עובדיהם הניזוקים, דמי פגיעה בגין "תקופת הזכאות הראשונה" כמשמעותה בסעיף 94 לחוק המל"ל, בגין תאונות דרכים שאירעו לעובדים כאמור, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המל"ל ("התאונות הרלבנטיות"), ואשר המשיבה, כמבטחת שהוציאה את פוליסות ביטוח החובה על פי חוק הפלת"ד (לרבות ההפניות לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) ולפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) התש"ל-1970) והמכסות את האירועים נשוא התאונות הרלבנטיות. טענת המבקשת להפרת סעיף 328 לחוק המל"ל ולהחזר דמי הפגיעה ששילם המעסיק לעובד שנפגע בתאונת דרכים שהוכרה כתאונת עבודה בצרוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד תשלום זה למל"ל. ביום 9 בנובמבר, 2017 הגישה המשיבה בקשה להעברת הדיון לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, כך שיאוחד עם תובענה אחרת שהוגשה נגד חברת ביטוח נוספת העוסקת באותו הנושא. ביהמ"ש קבע כי הדיון בשתי הבקשות לאישור יידון במאוחד. ביום 26 באפריל, 2018 התקיים דיון קדם משפט, אשר במסגרתו נקבע כי המבקשת תודיע לבית המשפט אם בכוונתה להמשיך בניהול התיק. ביום 9 ביולי, 2018 הודיעה המבקשת כי היא עומדת על המשך ניהול ההליכים. ביום 4 באוקטובר, 2018 התקיים קדם משפט נוסף בתיק, במסגרתו הוחלט על איחוד הדיון יחד עם בקשות האישור נגד חברות ביטוח אחרות באותו עניין. ביום 18 במרס, 2019 התקיים דיון הוכחות בתיק, ביום 24 ביוני, 2019 התקיים דיון לשמיעת סיכומים בתיק וביום 25 ביוני, 2019 נעתר בית המשפט להודעה מטעם המבקשים להשלמה נקודתית לסיכומי המבקשים. טרם ניתנה החלטה על ידי בית המשפט.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

11. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וחברות ביטוח נוספות ביום 21 בנובמבר, 2017. היות ומדובר בבקשה לאישור אשר הוגשה על-ידי תובעת ציבורית ולא על ידי תובע ספציפי, הנזק לא כומת במסגרתה.

עניינה של הבקשה לאישור בטענה כי החברה, במסגרת פוליסות ביטוח מנהלים, גובה ממבוטחיה פרמיות ביטוח מלאות הכוללות גם "תוספת מקצועית" ותוספות סיכון אחרות המגלמות את הסיכון שבעבודת המבוטח, וזאת גם בתקופות בהן המבוטח לא עבד בפועל. הקבוצה נשוא התובענה הייצוגית, בהתאם להגדרת המבקשת הינה: "כל מי ששילם למשיבה בשבע השנים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישורה כייצוגית פרמיות בגין כסויים ביטוחיים (לרבות, אך לא רק, אובדן כושר עבודה וביטוח חיים ו/או ריסק) בגין תקופה בה המבוטח לא עבד בפועל והמשיבה גבתה מהם פרמיה הכוללת "תוספת מקצועית" או תוספת אחרת מכל סוג שהיא הנובעת מסיכון הכרוך בעבודת המבוטח".

ביום 2 ביולי, 2018 הגישו הצדדים בקשה לעיכוב הליכים בתובענה, עד שתתקבל הכרעתו של בית המשפט העליון בערעור על פסק דינו של כב' השופט גרוסקופף בת"צ 47693-06-15 גרסיה נ' כלל ואח' (ניתן ביום 29.5.2018) ("עניין גרסיה"), שכן בעניין גרסיה הועלו טענות זהות לאלו שהועלו כנגד החברה בהליך דנן ונדחו על ידי בית המשפט בפסק הדין. ביום 3 ביולי, 2018 עיכב בית המשפט את ההליכים בתובענה. ביום 25 בנובמבר, 2018 נמחק הערעור בעניין גרסיה, לאחר שהמערער הודיע כי הוא חוזר בו מהערעור. ביום 17 בפברואר, 2019 קיבל בית המשפט את בקשת ההסתלקות שהוגשה על ידי המבקשת והורה על מחיקת הבקשה לאישור ודחיית תביעתה האישית.

12. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 26 בפברואר, 2018. להערכת המבקש, הנזק המצרפי של חברי הקבוצה הינו בגבולות של 10.5 מיליון ש"ח לערך, בשבע השנים שקדמו להגשת תביעה זו, ולחילופין סכום העולה על 4.5 מיליון ש"ח בשלוש השנים שקדמו להגשת תביעה זו. עניינה של התובענה הינה בטענה כי החברה מפרה את התחייבויותיה במסגרת פוליסות "משפחה בטוחה - פוליסה לביטוח תאונות", כך שהיא מבצעת תחשיב תשלום פיצוי בגין נכות, בהתאם לתנאים ולסייגים המופיעים בפוליסה ובגובה מחצית מאחוזי הנכות שנקבעו למבוטח בפועל. בדרך זו, מקטינה החברה לכאורה את סכומי הביטוח אשר מגיעים למבוטחים בקרות מקרה ביטוח, זאת על אף שהסייג בדבר אופן התחשיב המופחת אינו מופיע בטופס גילוי נאות ו/או בטופס ההצעה לביטוח. בנוסף, לטענת המבקש, יש לראות שוק כאיבר עצמאי ולא כחלק מאיבר אב (רגל), ולכן חישוב סכום הביטוח צריך להיעשות על ידי החברה לפי סעיף אחר בפוליסה, המקנה פיצוי מלא ולא פיצוי מופחת. הקבוצה הנטענת בבקשת האישור כוללת את כל מבוטחי החברה בפוליסה מסוג זה ובפוליסות אחרות הכוללות סייג בדבר סכומי ביטוח מופחתים, כפי שישנו בפוליסה דנן ואשר אין בנספח גילוי נאות שלהן גילוי בקשר עם האופן שבו החברה מחשבת את סכום הפיצוי בקרות מקרה ביטוח. ולחילופין, מבוטחים אשר החברה שילמה להם אחוז נמוך יותר מתגמולי הביטוח עקב התייחסות לתת איבר (שוק, ברך וכו') כחלק מאיבר אב (רגל, בדוגמא האמורה) ולא כאיבר עצמאי. המבקש עותר לחייב את החברה לבצע חישוב תגמולי ביטוח המגיעים לחברי הקבוצה, בהתעלם מהוראות הסייגים בפוליסה ודרכי החישוב המפורטות בפוליסה. ביום 24 בדצמבר, 2018 ניתן תוקף של החלטה להסכמת הצדדים לפנות להליך גישור. ישיבת גישור נקבעה ליום 6 בפברואר, 2020. דיון קדם משפט בתיק נקבע ליום 1 באפריל, 2020.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

13. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 4 במאי, 2018. להערכת המבקשת סכום ההפרשים המגיעים לכאורה לקופות הפנסיוניות של עובדי החברה עומד על סך של 3,506,250 ש"ח; ובגין זכאות לכאורה לפיצוי כספי עקב אי מתן יום בחירה בשנה לעובדי החברה על סך של 1,225,000 ש"ח. סך הכל סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה עומד על סך של 4,731,250 ש"ח.

לטענת המבקשת, החברה מפרה התחייבויותיה בכך שאינה מקיימת את הוראות צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות, אשר לשיטתה חל על עובדי החברה. במסגרת זו נטען כי החברה אינה משלמת לחשבונות הפנסיונים של עובדיה הפרשות פנסיוניות מלאות לגמל בגין מלוא שכרם החודשי בשיעור של 6%, וללא תקרת שכר החל מהחודש הראשון להעסקתם, או לפי צו ההרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק, ככל והשיעורים על פיו מיטבים, החל מחודש יולי 2016. בנוסף, לטענת המבקשת, בהתאם להוראות צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות, זכאים עובדי החברה ליום בחירה אחד מידי שנה, מעבר לחישוב הזכאות לחופשת חג, ואילו החברה לא העניקה לעובדיה יום בחירה.

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשת הינה כל עובדי החברה אשר הועסקו בה החל מחודש אפריל 2011 ועד למועד אישור הבקשה, ואשר בוטחו במהלך תקופת העסקתם בביטוח פנסיוני מסוג ביטוח מנהלים ו/או בזכות לפנסיה פחותה יותר מזו הקבועה בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ו/או בצו ההרחבה במשק בנושא ביטוח פנסיוני מקיף במשק (החל מחודש יולי 2016). ביום 28 באפריל, 2019 דחה בית הדין את בקשת החברה לעיכוב הליכים בתיק עד למתן הכרעה בהליך משפטי אחר המתנהל בפני בית הדין הארצי לעבודה ועוסק בשאלה משפטית דומה לזו המתעוררת בבקשת האישור. בהתאם להחלטת בית הדין, בימים 23 באוקטובר, 2019 ו-14 בנובמבר, 2019 הגישו המדינה ולשכת המסחר, בהתאמה, עמדה מטעמן, אשר תומכת בגישת החברה לפיה צו ההרחבה אינו חל על ענף הביטוח. ביום 21 בנובמבר, 2019 הגישה ההסתדרות הכללית את עמדתה, לפיה לדעתה צו ההרחבה חל על ענף הביטוח, אך לא קבעה זאת באופן נחרץ. לאור ההתפתחויות המתוארות, ביום 24 בנובמבר, 2019 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת להסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

14. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וחברות ביטוח נוספות ביום 27 בינואר, 2019. סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה מוערך על סך של 4,074,601 ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, משיבות את החלק היחסי של דמי הביטוח בגין פוליסות רכב ודירה שבוטלו, באיחור של למעלה מ-14 יום ונמנעות מהוספת ריבית צמודה בעת איחור בהשבת דמי ביטוח. יצוין כי כנגד הנתבעות הנוספות נטען גם כי הן נמנעות מהשבה מלאה של הצמדה למדד מיום הגביה ועד למועד החזור.

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שקיבל החזר יחסי של דמי ביטוח בהתאם לחוזי הביטוח ולתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986, ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח רכב מנועי), תש"ע-2010 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), תשמ"ו-1986, באיחור של למעלה מ-14 יום מיום ביטול הביטוח. דיון קדם משפט בתיק נקבע ליום 19 בפברואר, 2020.

15. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביה"ד האזורי לעבודה בתל אביב ביום 5 ביוני, 2019. סכום התביעה המוערך על ידי המבקש לנזקם הכולל של חברי הקבוצה מוערך בסך של מעל 3,000,000 ש"ח.

עניינה של התובענה בטענה שהמשיבה גבתה ביתר ושלא כדין דמי ניהול ממבוטחיה בפוליסות המערבות ביטוח חיים וחיסכון (גמל), המוצעות הן לשכירים ("ביטוח מנהלים") והן לעצמאיים.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

15. המשך

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסות שיש בהן מרכיב חיסכון (גמל) לרבות מנהלים ומבוטחים שכירים בפוליסות הידועות בכינוי "ביטוחי מנהלים", ולרבות מבוטחים בפוליסות המיועדות לעצמאיים, בין אם נפתחו במעמד של ביטוחי מנהלים בין אם לאו. על החברה להגיש תגובה לבקשה לאישור עד ליום 29 באוקטובר, 2019. ביום 3 בספטמבר 2019 הגישו הצדדים בקשה לעיכוב הליכים בתיק, וזאת עד למתן הכרעה בבקשת רשות הערעור שהוגשה על ההחלטה מיום 31 במאי, 2019 לאשר תובענה כייצוגית בתיק אחר (יערי נ' הכשרה), אשר עוסק באותה שאלה משפטית. בית המשפט נעתר לבקשת עיכוב ההליכים והורה לצדדים להגיש הודעות עדכון אודות ההתקדמות בהליכי הערעור בתיק יערי (ראה סעיף 4 לעיל) דיון קדם משפט בתיק נקבע ליום 30 בדצמבר, 2019.

ב. להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות הליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהם הסכם פשרה (ראה לעניין זה סעיף 1 לעיל).

טבלה מסכמת:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
ציון סכום המתייחס לחברה	10	185,347
לא ציון סכום התביעה (*)	2	-

סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 18,070 אלפי ש"ח (30 בספטמבר, 2018 - 9,388 אלפי ש"ח, 31 בדצמבר, 2018 - 14,788 אלפי ש"ח).

(*) לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן לא צוין סכום תביעה מדויק (ראה פירוט אודות בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 5, ו-9 לעיל).

ג. תהליכים אחרים וחשיפות נוספות

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה החברה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדינוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם עתידית. כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. לעיתים, הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או מעביר לחברה בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול החברה, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמות, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים על החברה בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

באור 6: התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ותובענות אשר אושרו כנגד החברה, קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות זו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין צדדים שלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיוכם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט.

שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלה והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. לקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקת החברה הינו עתיר פרטים ונסיונות, אשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, אשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף, הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלוונטי בהתייחס ללקוח בודד. החברה מטפלת, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של החברה וכיוצ"ב, טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי החברה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מהסוג האמור. החברה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

באור 7: - מסים על ההכנסה

שיעורי המס

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח %	שיעור מס חברות	שנה
35.04	17.00	24.00	2017
34.19	17.00	23.00	2018 ואילך

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב עתודות הביטוח:

1. ביטוח חיים

א. השפעת השינויים בריבית:

העתודות לגמלה והעתודה בגין בדיקת נאותות העתודות (LAT), מושפעות, בין היתר, משינויים בעקום הריבית, כדלהלן:

1. השפעת הריבית על העתודות לגמלה

ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת-סיכון עשויה להגדיל (להקטין) את העתודה לגמלאות בתשלום והעתודה לגמלאות נדחות עקב שימוש בריבית היוון נמוכה (גבוהה) יותר וזאת ככל שיידרש שינוי בריבית ההיוון עקב השינויים בריביות השוק.

בנוסף העתודה המשלימה לגמלאות נדחות מושפעת מצפי הכנסות עתידיות (באמצעות פקטור K), כך שהירידה (עליה) בריבית עשויה להקטין (להגדיל) את צפי ההכנסות העתידיות, ובמידה ולפי הצפי החדש לא ניתן יהיה לממן את המשך ההפרשות לעתודה זו, החברה תגדיל את העתודה על מנת להקטין את גובה ההפרשות העתידיות (או להפך).

2. עתודה בגין בדיקת נאותות העתודה (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים (כולל סיעוד) ובמידת הצורך, החברה מגדילה את העתודות. הבדיקה מבוצעת על פי ההנחיות הרגולטוריות ועל בסיס הנחות אקטואריות ועקום ריבית חסרת-סיכון בתוספת פרמיית אי-נזילות. ככל שיהיו שינויים בהנחות אלו, תשתנה ההשלמה הנדרשת על-פי בדיקה זו.

ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת סיכון ו/או בשיעור פרמיית אי-נזילות תגדיל (תקטין) את ההשלמה לעתודות הנדרשת על-פי בדיקת ה-LAT (ככל שנדרשת השלמה) עקב ירידה (עליה) בצפי ההכנסות מהשקעות על הנכסים המגבים את העתודות (אשר אינן מגובות באגרות חוב מיועדות).

ב. תקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019 חלה ירידה בשיעור ריבית חסרת הסיכון ארוכת הטווח שהביאה להגדלת העתודות כמפורט בטבלה באור (8) (א) (1) (ד).

באור 8 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

א. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב עתודות הביטוח (המשך)

1. ביטוח חיים (המשך)

ג. שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים"

בחדש יולי 2019, פרסם הממונה טיוטת "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ונייר עמדה הדן בנושא זה. ב-6 בנובמבר 2019 פורסם החוזר הסופי בנידון (להלן - "החוזר"). החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר בפעם הראשונה מתבססת, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2019 עדכנה החברה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר.

כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019 ב- 4.2 מיליון ש"ח לפני מס ו- 2.8 מיליון ש"ח לאחר מס. כמו כן, נציין כי עודכנה יתרת ההפרשה כאמור לסך של כ- 48.3 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 31.8 מיליון ש"ח אחרי מס תפרס ברווח והפסד, עד גיל הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K (פקטור ה-K הוא זה שיביא לצבירה הדרגתית נאותה של העתודה עד למועד גיל הפרישה הצפוי). הסכומים האמורים, מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד ליום 30 בספטמבר, 2019 ואינם כוללים השלמה עתידית בגין סכומים שייצברו בעתיד. לעניין ההשפעה על יחס כושר הפירעון של החברה ראה סעיף 8 לדוח הדירקטוריון.

ערכי ה-K המשמשים את החברה בחישוב העתודות הינם 0.62 עבור פוליסות תלויות תשואה ו-0.40 עבור פוליסות מבטיחות תשואה ליום 30 בספטמבר, 2019. (30 בספטמבר, 2018 ו- 31 בדצמבר, 2018 - זהה).

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

א. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב עתודות הביטוח (המשך)

1. ביטוח חיים (המשך)

ד. השפעת עדכון ההנחות הנ"ל על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	מלש"ח				
(3.8)	-	3.4	(1.9)	5.1	השפעת (העלייה) הירידה בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודות לגמלא (ראה סעיף 8א(1)(ב) לעיל)
-	-	18.7	-	18.7	גידול בעתודות בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT) (ראה סעיף 8א(1)(ב) לעיל)
-	-	-	-	4.2	עדכון שעורי תוחלת החיים (ראה סעיף 8א(1)(ג) לעיל)
(3.8)	-	22.1	(1.9)	28.0	סך הכל הפסד (רווח) לפני מס
(2.4)	-	14.5	(1.2)	18.4	סך הכל הפסד (רווח) לאחר מס

2. ביטוח כללי

א. השפעת הריבית על ההתחייבויות בענפי חובה וחבויות

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאור 32(ד)4) לדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים. כחלק מההערכה לפי הנוהג המיטבי החברה מהוות את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. הירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון הגדילה את ההתחייבויות בענפי חובה וחבויות לתקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2019 ב- 20.4 ו- 8.2 מיליון ש"ח בשייר לפני מס בהתאמה, ולאחר מס 13.4 ו- 5.4 בהתאמה.

ב. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי - בהמשך לאמור בבאור 32(ד)3(2)(ב)5) לדוחות הכספיים לשנת 2018, בדבר וועדה בין משרדית לבחינת ריבית היוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין (להלן - "הוועדה") יצוין כי בחודש יוני הגישה הוועדה את המלצותיה הסופיות בנושא לבית המשפט העליון. המלצות כוללות קביעת שיעור ריבית היוון אחיד בשיעור 3% ומנגנון עדכון של שיעור הריבית בעתיד.

בחודש אוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בנושא בו נקבע כי שיעור היוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3% תוך אימוץ מנגנון העדכון עליו המליצה הוועדה וזאת עד להסדרת הנושא בחקיקה. במסגרת פסק הדין הסכימו המבטחים כי שיעור היוון לצורך חישוב סכום ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי מאת המבטחים יעמוד אף הוא על 3% וזאת בתקופת הביניים, עד לתיקון תקנות הביטוח הלאומי (היוון) תשל"ח - 1978 (להלן: "תקנות היוון"). לעומת זאת, עד לתיקון תקנות היוון יעמוד שיעור היוון לצורך תשלום תביעות שיבוב למוסד לביטוח לאומי, על ידי המבטחים, על השיעורים שנקבעו בתקנות היוון כמפורט בבאור 32(ד)3(2)(ב)5) לדוחות הכספיים לשנת 2018.

בהתאם לכך ביצעה החברה אומדן של השפעת פסק הדין האמור והקטינה בדוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני, 2019 את ההפרשות בענפים חובה וחבויות בסך של כ-28.8 מיליון ש"ח לפני מס ו- 19.0 מיליון ש"ח לאחר מס. יתרת הפרשה ליום 30 בספטמבר, 2019 עומדת על סך של כ- 9.8 מיליון ש"ח בשייר לפני מס וזאת עקב תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי כנגד החברה. ככל שיתוקנו תקנות היוון ייתכן עדכון של הפרשה.

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ב. אירועים מהותיים אחרים בתקופת הדיווח

1. ביום 17 בינואר, 2019 פרסמה החברה דוח הצעת מדף, שפורסם על פי תשקיף המדף, ולפיו הוצעו לציבור עד 50,000,000 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה 4) של החברה שתמורתן הוכרה על ידי הממונה כהון רובד 2. ביום 21 בינואר, 2019 התקבלו תוצאות ההנפקה ולפיהן הנפיקה החברה 39,176,000 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה 4) כאשר שיעור הריבית השנתית הינו 5.45%. התמורה הכוללת (ברוטו) שקיבלה החברה בגין ההנפקה האמורה הינה 39,607 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים ראה באור 18 ט' לדוחות הכספיים השנתיים.
2. ביום 28 בפברואר, 2019 ביצעה החברה פדיון מוקדם מלא לאגרות חוב (סדרה 2). לפרטים נוספים ראה באור 18 ב' לדוחות הכספיים השנתיים.
3. לעניין בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה, ראה [באורים 6 \(א'\) \(14\) ו-6 \(א'\) \(15\)](#).
4. לעניין מחיקת הבקשות לאישור ודחיית תובענות כייצוגיות, ראה [באורים 6 \(א'\) \(1\), 6 \(א'\) \(3\) ו-6 \(א'\) \(11\)](#).
5. ביום 26 במאי 2019, אישר דירקטוריון החברה נוסח תשקיף מדף אשר פורסם ביום 27 במאי, 2019.
6. ביום 27 ביוני, 2019, אישר דירקטוריון החברה לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, בנו של אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה. אשר מועסק על ידי החברה כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון בהיקף משרה בשיעור של 80%, כך שלאחר השינוי, שכרו של מר אור אלעזרא עומד על סך של כ-72,462 ש"ח לחודש (עלות מעביד).
7. ביום 29 באפריל, 2019, אישר דירקטוריון החברה לאחר שנתקבל אישורה של ועדת הביקורת, מתן הטבה לחברי מועדון הלקוחות של אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ, לפיה מבוטחים חדשים מקרב חברי המועדון של אלבר יזכו להטבה בשיעור של 7% מהביטוח המקיף ברכישה חדשה של פוליסת ביטוח חובה ומקיף יחדיו, בדומה להטבות שניתנות לצדדים שאינם קשורים לחברה כחלק משיתוף פעולה עם מועדוני לקוחות וארגונים שונים.
8. ביום 25 באוגוסט, 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 45 מיליון ש"ח. הדיבידנד משקף תשלום של כ-25 אגורות למניה.
9. ביום 18 באוגוסט, 2019, הועברו 2,205,263 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. של החברה שהוחזקו על ידי הגב' אתי אלישקוב לידי אלעזרא החזקות בע"מ, בתמורה לסך של 4.6 מיליון ש"ח.
10. ביום 26 בספטמבר, 2019 התקשרה החברה במסמך עקרונות עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל"), במסגרתו סוכמו בין הצדדים עקרונות עסקה לפיהם, הראל תעניק לחברה שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה ופוליסות פרט, הכולל את כל הפוליסות משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה stand alone פנסיוניות מלבד בסט אינווסט פרט, אשר נמכרו על ידי החברה עד אמצע שנת 2017. כמו כן, תעניק הראל לחברה שירותי בית תוכנה ושירותים נוספים עבור תיק הביטוח הנוכחי של החברה, בין היתר, בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות, וכן מכירות חדשות בתחום הפנסיוני, בתחום אובדן כושר עבודה (ככל והחברה תחליט לחזור ולמכור פוליסות אלו) ובסט אינווסט.
11. ביום 26 בספטמבר, 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת הביקורת, את הארכת התקשרות החברה עם חברת אלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי רכב"), חברה בשליטת מר אלי אלעזרא (בשרשור), בעל השליטה בחברה, בהסכם לקבלת שירותי ליסינג תפעולי, במסגרתו חוברה החברה מאלבר ציי רכב כלי רכב מסוגים שונים, וזאת עד לחודש דצמבר 2020.

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ב. אירועים מהותיים אחרים בתקופת הדיווח (המשך)

12. ביום 25 באוגוסט, 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, אשר מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. עדכון השכר בוצע במסגרת עדכוני שכר רוחביים אשר בוצעו לעובדי החברה, כך שלאחר העדכון שכרה של הגב' עדן שיראל עומד על סך של כ-7,098 ש"ח לחודש (עלות מעביד) בתוספת החזר נסיעות.

באור 9: - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

א. בחודש נובמבר 2019 פרסמה חברת הדירוג מידרוג בע"מ, דוח דירוג לפיו הותירה על כנו את דרוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה וכן הותירה על כנו את דרוג Baa2 לכתבי התחייבות הנדחים שהנפיקה החברה. כמו כן עודכן אופק הדירוג מיציב לחיובי. לפרטים נוספים ראה באור 18 יד' לדוחות הכספיים השנתיים.

ב. ביום 27 בנובמבר, 2019, אישר דירקטוריון החברה עסקה לרכישת שירותי דרך וגרירה מאת חברת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("ממסי") עבור פוליסות ביטוח הרכב אותן מוכרת החברה. למועד פרסום דוח זה, ממסי הינה חברה בשליטת בעל השליטה בחברה (באמצעות אלבר שירותי מימונית בע"מ). התקשרות החברה עם ממסי החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2019

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	692,612	-	692,612	נכסי חוב סחירים (1)
-	-	1,017,729	1,017,729	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
71,644	15,198	-	86,842	מניות (2)
68,294	15,827	-	84,121	אחרות (3)
139,938	723,637	1,017,729	1,881,304	סה"כ

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים - ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

ליום 30 בספטמבר, 2018

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	923,291	-	923,291	נכסי חוב סחירים (1)
-	-	1,014,320	1,014,320	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
69,330	5,520	-	74,850	מניות (2)
29,478	23,202	-	52,680	אחרות (3)
98,808	952,013	1,014,320	2,065,141	סה"כ

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים - ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

ליום 31 בדצמבר, 2018

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	הלוואות וחייבים	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	1,023,523	-	1,023,523	נכסי חוב סחירים (1)
-	-	1,050,626	1,050,626	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
69,490	9,811	-	79,301	מניות (2)
22,374	50,862	-	73,236	אחרות (3)
91,864	1,084,196	1,050,626	2,226,686	סה"כ

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים - ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(1) נכסי חוב סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2019	
עלות מופחתת	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
391,824	443,214
231,060	249,398
622,884	692,612

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2018	
עלות מופחתת	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
538,018	620,714
272,447	302,577
810,465	923,291

אגרות חוב ממשלתיות

זמינים למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2018	
עלות מופחתת	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
634,318	727,963
275,305	295,560
909,623	1,023,523

אגרות חוב ממשלתיות

זמינים למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

מניות (2)

ליום 30 בספטמבר, 2019		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
15,198	31,710	מניות סחירות
71,644	53,093	מניות שאינן סחירות
86,842	84,803	סך הכל מניות
16,661		ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 בספטמבר, 2018		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
5,520	16,621	מניות סחירות
69,330	52,280	מניות שאינן סחירות
74,850	68,901	סך הכל מניות
13,897		ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2018		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
9,811	21,758	מניות סחירות
69,490	53,093	מניות שאינן סחירות
79,301	74,851	סך הכל מניות
14,743		ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3) השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2019	
הערך בספרים	עלות
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
15,827	15,863
62,598	59,192
5,696	-
68,294	59,192
84,121	75,055

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2018	
הערך בספרים	עלות
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
23,202	22,495
20,250	19,836
9,228	12,098
29,478	31,934
52,680	54,429

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר, 2018	
הערך בספרים	עלות
מבוקר	
אלפי ש"ח	
50,862	40,633
19,187	18,739
3,187	-
22,374	18,739
73,236	59,372

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.